

El setmanari
de més
difusió de
Catalunya

Membre
de la JOCIP

Catalunya Cristiana

"No solament puc trobar
Déu en la llum i en
l'alegria, sinó també en
l'obscuritat, en la tristesa,
en el dolor, en la
melangia."

Hans Küng

Director:
Joan E. Jarque i Jutglar

SETMANARI POPULAR D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSES

Any V N.º 259

Setmana del 9 al 15 de setembre del 1984

50 Ptes.

AFINANT

Meditació patriòtica

Cada any, l'Onze de Setembre ens ofereix l'avinentesa de celebrar la nostra identitat nacional, avui reconeguda per la Constitució d'autonomia, ahir negada i fa dos-cents setanta anys vençuda en una lluita desigual. En aquella data luctuosa els defensors del Cap i Casal de Catalunya combatien heroicament sota la bandera de santa Eulàlia, patrona de la Ciutat. En la "renaixença", ara fa un segle, l'esperit cristià fou un ferment poderós per a la recuperació nacional. Durant el darrer eclipsi de la nostra vida nacional els cristians vàrem jugar un paper no menyspreable en el manteniment de la flama de l'amor i el servei del país, com ho recorda justament el recent llibre d'en R. Galí, "Recalada". ¿I avui, què? En una Catalunya plural en la qual els valors cristians no es "cotitzen", no passarem pas la factura dels serveis prestats, ni ens arraulim amb gemecs inútils, ni tampoc ens refugiarem en un espiritualisme desencarnat — anticristià per tant —; continuarem oferint, com sempre liberalment, la ruta que creiem essencial pel nostre poble: la d'una Catalunya cristiana.

Joan E. Jarque i Jutglar

Reflexions de monsenyor Camprodon sobre l'Onze de Setembre

GIRONA.— El bisbe de Girona, monsenyor Jaume Camprodon, ha analitzat des del Full Parroquial de la seva diòcesi, la Diada Nacional de Catalunya a la llum de la posició de l'home d'avui enfront la societat canviant que va dibuixant l'època dels anys 2000.

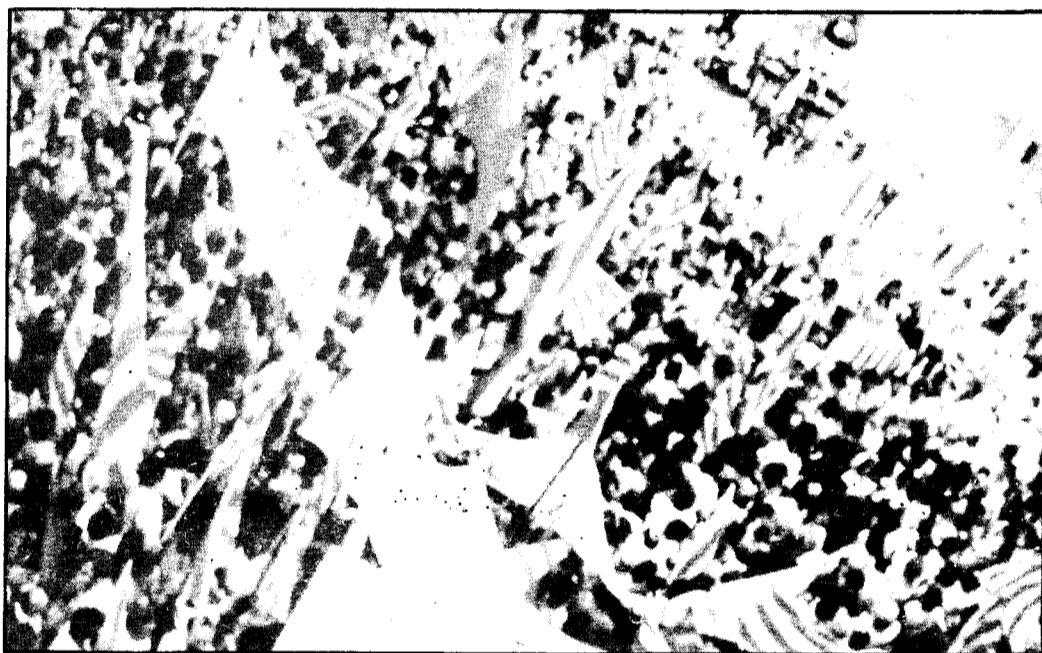
Una trobada del Moviment d'Universitaris Cristians, fa poc celebrada a la vila de Besalú li serveix, pel que allí es va dir es va fer, de punt de partença de la seva reflexió.

Aquesta trobada li permeté d'arribar a unes conclusions, la més interessant de les quals enfocava de ple la situació a Catalunya, servint-se d'un text aparegut a CATALUNYA CRISTIANA referent a unes declaracions del senyor Rigol. Diu el bisbe Camprodon:

"M'ha cridat l'atenció una frase, que ha reproduït la premsa, del nou Conseller de Cultura, replicant-ne una altra de llegendària: "Catalunya serà plural o no serà". Bé, podríem cloure el cercle afegint: no serà plural, si no és "també" cristiana... En tot cas, el pluralisme és més un deure dels estats que dels ciutadans. El ciutadà no és plural, és definit i té dret, respectant els altres, a promoure el màxim progrés de les seves opinions. Pertoca als governants d'assegurar que això sigui possible a tothom".

L'escrit del doctor Camprodon també es refereix a altres

"Catalunya no serà plural si no és també cristiana"

qüestions: "Mentre domini el concepte de "religió-refugi" difícilment comunicarem. l'originalitat i la vigoria del missatge cristià i, en conseqüència, farem un petit servei a Catalunya. Cal passar del concepte "refugi" al concepte "servei", inspirat en el servei de Jesucrist".

"Hem d'estar certs que l'anunci de l'Evangeli als conciutadans ja és un servei; el millor que es pot realitzar. Però cal tenir molt present que aquest servei totalitza la persona portadora de l'Evangeli. Vull dir que la persona, amb la seva forma de viure, en cada decisió i en cada gest, difon l'Evangeli o bé l'obscurix".

"La crisi mundial que sofrim és una crisi de progrés. La

sortida no serà efectiva, mentre no es basi en unes relacions humanes més justes, en un esperit solidari entre tots els homes, començant ja a casa nostra. Tot altre punt de partida és abocat al fracàs. El cristià es troba implicat seriosament, per la fe que professa, a fer avançar en la solidaritat, a través de fets més que de paraules."

Presidides per l'arquebisbe de Tarragona

Jornades de sensibilització

ecumènica per a educadors

L'arquebisbe de Tarragona, Primat de les Espanyes i president de la Conferència Episcopal Tarraconense, feliçment recuperat de l'afecció de larinx que l'havia mantingut apartat de les seves activitats, pogué assistir i intervenir a la Setmana d'Orientació Ecumènica per a Educadors, que s'ha celebrat en el monestir de Montserrat. El principal objectiu de les jornades ha estat sensibilitzar els educadors de la necessitat que

en l'ensenyament es tingui en compte la religió en el seu més ampli sentit ecumènic, tal com indica el Concili Vaticà II.

Juntament amb membres de l'abadia, l'impulsor d'aquesta setmana ha estat el pare Martín de Zabala, president del Congrés Internacional Interconfessional. Set han estat els ponents que han informat els professors assistents sobre temes com el moviment ecumènic, la comunió anglicana, la reforma pro-

testant, les sectes i el seu paper negativament absorbent en els joves, etc. Monsenyor Ramon Torrella explicà el treball ecumènic que realitza el Secretariat per a la Unió dels Cristians, organisme vaticà en el qual treballava abans de ser nomenat arquebisbe de Tarragona. La seva conferència estigué il·lustrada amb multitud d'anècdotes sobre els viatges ecumènics que realitzà acompanyant els Papes.

Els campaments
d'Alcanar
arrodoneixen el
treball d'escola

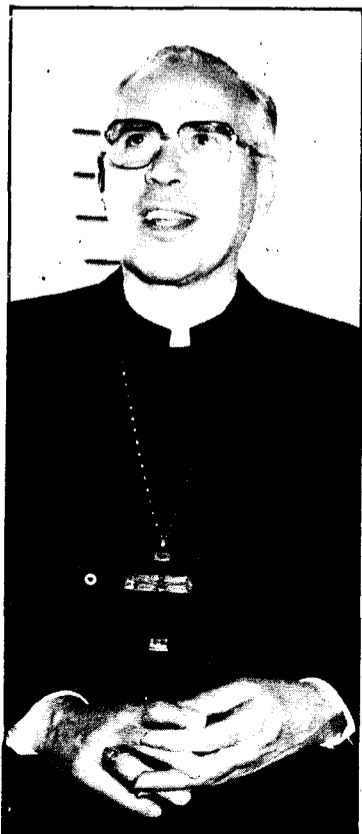
Pàg. 9

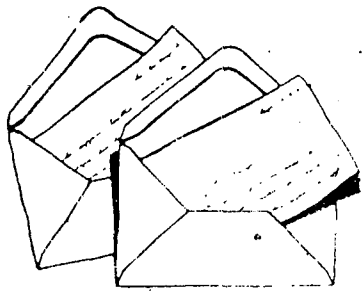
Primers textos i
comentaris
bíblics a
Catalunya

pàg. 17

Un clap de terra
amaçònica
evangelitzada
per catalans

CENTRALS

A la Junta de la "Lliga de la Mare de Déu de Montserrat"

A l'amable lletra de vostès, de fa un parell de setmanes, em plau de correspondre amb unes poques ratlles meves des de la premsa. Això perquè el tema de la participació activa dels cristians en la celebració de la festa de l'"Onze de Setembre" ja l'hi he tractat altres vegades.

M'agrada, en principi, la idea de vostès. Tanmateix en el meu article de l'any passat "EL MEU ONZE DE SETEMBRE", deixava entreveure preferències per unes celebracions religioses, la primera entre totes l'Eucaristia, no reduïdes a un record-sufragi, sinó de més ample projecció vers les més grans il·lusions, esperances i compromisos per una "Nova Catalunya cristiana, moderna, en pau i en progrés". Alguna cosa així com el que ha fet, no fa gaire, a

Castel Gandolfo, el papa Joan Pau II, acompanyat d'uns compatriotes polonesos per la seva estimada Polònia.

Després, i a part d'aquest primer acte eminent d'afirmació nacional segons Déu, tot el que vulgueu, mentre no pugni amb això i sigui profitós a la dignitat i prosperitat de Catalunya; tot hi cap.

Una cosa no podem fer: negar el suport dels nostres poderosos recursos religiosos a l'ideal de la restauració cristiana de Catalunya. I una altra no hem de fer: negar publicitat, per sistema, a la nostra fe religiosa i patriòtica entrelligades.

Vicenç Nolla

Estimar-nos en grup

La nostra època, gràcies a una maduració de les persones humanes com a individus, està naixent una visió també comunitària i solidària de la humanitat. L'aspecte societatari dels homes es va desenvolupant amb ensopegades i incerts.

Crec que és el moment, per part dels cristians, d'il·luminar aquesta evolució del món amb la llum —millor, el potent focus!— del

manament nou de Jesucrist. Aquest s'ha entès i s'ha complert majoritàriament de forma individual. Els seguidors de Jesús s'estimen de persona a persona, però queden tranquils, encara que els grups, es corporacions, a què pertanyen cadascun dels dos que s'estimen, no s'estimen o pitjor encara, s'odiïn.

No n'hi ha prou. El manament nou té també la seva vessant societatària: "els uns" "als altres" abraça a tots els homes, també com a grups. Hem d'estimar-nos —per posar un exemple— els francesos i els espanyols, els catòlics i els anglicans, o els partidaris del "Real Madrid" i els del "Atlético". I estimar-nos no solament d'individu a individu sinó de grup a grup, de cos social a cos social.

Les institucions, per no fer-ho, moltes vegades són "fredes", sembla que no tinguin cor. Un seguidor de Crist no pot estar content estimant individualment. Hem de fer que els cosos intermedis socials (associacions, penyes, clubs, col·legis, les Esglésies,...., també les classes socials!) s'estimin entre si com Crist ens va estimar. És una gran aportació cristiana per consolidar amb encert aquesta època social.

Juan Cerro Galán

"Patronat d'Amics de Catalunya Cristiana"

Desitjaria ésser col·laborador d'aquest Patronat, però tant la me-

va ajuda econòmica com la de participar en certes tasques, seria petita; noestic preparat per tot això. Però sí per formar part del grup si la participació econòmica no és grossa o fixa.

Jo sóc un pensionista agrari d'un poble petit i apartat dels centres de formació i animació —això és el que ha causat la tardança de dirigir-me a vostè—; com pot veure és molt poca cosa el que puc fer. Però em fa estrany que hi hagi persones que no trobin bé el que proposa el Patronat quan, per les ganes, ho faríem alguns dels que estem allunyats dels llocs on es pot treballar i tenen un sou per poder arribar a les ajudes que calen.

Referencial que s'ha de pagar per entrar al Patronat podrien comunicar-m'ho o anunciar-ho a "Catalunya Cristiana". Espero rebre alguna notificació.

Dono les gràcies, també, a tota la direcció de "Catalunya Cristiana".

Jesús Reig i Franc

avisos i comunicats

Institut de Teologia de Barcelona. - Comunica que s'ha obert el plaç de preinscripció per a aquelles persones interessades en cursar el trienni teològic. Les classes s'imparteixen en horari vespertí. Per a informació adreceu-vos a: carrer de la Diputació, 231 (Seminari), de dilluns a dijous, de les 18 a les 20,30 hores. Tel. 254 19 63.

CIC (Via Augusta, 205). Curs 1984-85.-1 Tots els dilluns, de dos quarts de cinc a les sis de la tarda. **Octubre**, dia 1: Eucaristia i pregària participada. Dia 8: Roser Bofill parlarà sobre "l'Acolliment". Dies 15 i 22, inici del curset sobre "Música al segle XX", a càrrec de Xose Aviñoa. Dia 29, "El MUEC com a Moviment" (Moviment d'Universitaris i estudiants cristians).

97 Peregrinació Diocesana a Lourdes. - Del dia 16 al 21 de setembre, l'Hospitalitat de Nostra Senyora de Lourdes de l'Arxidiòcesi de Barcelona celebrarà la 97 Peregrinació al Santuari de la Verge de Lourdes, presidida pel Sr. cardenal

Narcís Jubany. El dia 13, a les de la tarda, al Seminari Conciliar, hi haurà un acte per a preparar la Peregrinació que es clourà amb la celebració de l'Eucaristia. S'hi invita a tots els pelegrins. La inscripció pot fer-se a les oficines de l'Hospitalitat, c/. Diputació, 235, 1er, 1.ª, de 5 a 9 de la tarda, de dilluns a divendres. Tel. 317 91 39.

Parròquia de Ntra. Sra. del Coll. C/. Santuaris, 30.

El proper dia 9 el santuari i parròquia de la Mare de Déu del Coll tindrà la seva Festa Major. Els dies 6, 7 i 8 a les 20, triduum de preparació. A les 12, Missa Solemne celebrada amb els cant dels "Goigs a la Mare de Déu del Coll" d'en Romeu. Després en el jardí, trobada festiva de la Comunitat Cristiana. A les 17, festa pels nens en el pati del col·legi. A les 20,30, concert a la mateixa església romànica per la coral "Mare de Déu del Coll" i per la rondalla "Al·legro".

AJUDA'NS A SALVAR UNA VIDA!

- **TELÈFONS DE LA VIDA:**
204 71 11 i 247 31 20
- **Centres d'acollida de mares amb problemes.**
- **Ensenyament de planificació familiar natural.**
- **Grups de joves PRO-VIDA que promouen una cultura de la vida.**

PRO-VIDA
ASSOCIACIÓ PRO RESPECTE
A LA VIDA HUMANA
Bonaplata, 42, 1.ª
08034-BARCELONA

**COL-LABORI PERSONALMENT
O FENT-SE SOCI**

AVUI

Premsa Catalana S.A. Consell de Cent, 425, Barcelona, 9. Tel. 246 60 00 (10 línies). Telex 54063.

VULL REBRE INFORMACIÓ, SENSE CAP COMPROMÍS, DE LES CONDICIONS I MODALITATS DE SUBSCRIPCIÓ AL DIARI AVUI.

NOM I COGNOMS .....
ADREÇA .....
POBLACIÓ .....
BARCELONA, A ..... DEL .....

PREMSA CATALANA, S.A.
Consell de Cent, 425, 6è - Barcelona-9

EDITORIAL

Una ètica per a la TV

Les queixes i àdhuc les protestes sobre la manca de moralitat a la televisió són cada dia més freqüents. Se'n plany en privat gent que hom no té dret a considerar "estreta de mires", les "cartes al director" en tota mena de periòdics se'n fan ressò, els bisbes de Catalunya n'han parlat. ¿Què passa? ¿I perquè la televisió és objecte de tantes crítiques?

La televisió ha entrat en els nostres costums. Malgrat les excepcions —que són això, excepcions— el comú dels mortals tenim la televisió a casa i n'esperem les notícies, el temps que farà, una mica de cultura o d'informació sobre algun tema polític, cultural o científic i, sobretot una estona de distracció. La televisió ha esdevingut per tant un fet comú, és a dir de tots, com una font pública, com una plaça, com un carrer... Ningú no pot pretendre ser-ne l'únic posseïdor i tothom té dret a poder gaudir-se'n, a no sentir-se'n foragitat.

La llibertat d'expressió és un bé inqüestionable, fonament i pedra de toc d'una democràcia sense adjectius. Nogensmenys, tothom sap i admet que les llibertats de cada u acaben allà on comencen els drets de l'altre. Així podríem dir que com més ample és el cercle dels "altres", als quals m'adreço, més limitada serà la meua llibertat d'expressió si no vull ferir-los. En el diàleg de tu a tu —que pel seu caràcter privat cau fora de l'àmbit de les llibertats públiques— la llibertat és omnimoda; i tanmateix sovint demanem perdó o preguem ser ben interpretats tot protestant de la nostra intenció allunyada de qualsevol ofensa... En la producció literària i en l'artística en general —novel·la, teatre, cinema, etc.—, així com en el periodisme, radiofònic o escrit i, sobretot, en els fòrums polítics, la llibertat d'expressió és també molt ampla; i ho és precisament en la mesura en què és lliure l'accés a cada un d'aquests tipus d'expressió del pensament, o perquè aquest, per la seva mateixa naturalesa, implica i accepta una altra veu en el concert. És el cas del "partit" polític —i de retop l'aberració del "partit únic": una "part que engloba el tot"—. La dita popular l'encerta de ple en aquest terreny: "qui no vulgui pols que no vagi a l'era". Ningú no m'obliga a llegir el diari que m'ofèn, o a seguir el polític que no m'ofereix garanties, o a anar a veure l'espectacle que ridiculitza allò que estimo, etc. Aquest és el plantejament teòric del problema. En la pràctica, és veritat, les coses no són tan senzilles; entre el blanc i el negre hi ha molts matisos de gris. Puc anar a veure un espectacle que em desplaï en uns aspectes però del qual n'apreciï alguns valors, i puc considerar-me seguidor d'un ideari polític malgrat que no estigui d'acord amb tots els punts del seu programa... El problema es complica quan s'arriba a les situacions extremes. Si, per exemple, tots els periòdics ataquen allò que jo considero inatacable, o totes les pel·lícules, etc, fan mofa d'allò que jo estimo. Aleshores és quan no toca altre remei, no pas per esperit de ghetò sinó en bona democràcia, de maldar per tenir el meu periòdic, els meus espectacles, el meu partit, etc.

La televisió s'escapa d'aquest tractament "liberal" pel seu caràcter, apuntat més amunt, d'"ús comú". Se n'escapa ara al nostre país perquè no hi ha una veritable llibertat de tria i, cal remarcar-ho, el remei no està pas fàcilment en les televisions privades que s'anuncien, ja que els interessos privats que les mouran no és probable que coincideixin amb el "bé públic", i perquè difícilment podran competir amb les sostingudes amb diners de l'erari públic, és a dir de tots. Ens cal amb urgència una deontologia dels mitjans de comunicació amb uns capítols enfocats a les peculiaritats d'aquesta finestra indiscreta que des de cada casa s'obre cada vespre a una mateixa plaça comuna.

Espanya vota contra la família

Per la seva gran actualitat, reproduïm l'article publicat per la senyora Elisa Lamas, en "La Vanguardia" del propassat dia 31 d'agost, i que creiem que serà d'interès per als nostres lectors.

S'ha celebrat, fa uns dies, la Conferència Mundial de la Població. En el decurs de la seva segona jornada es produí un fet que a molts els semblarà increïble, però que s'ha produït. Aquell fòrum internacional fou escenari d'un curiosíssim enfrontament: la Unió Soviètica i els Estats Units han considerat que la família és la institució bàsica de la societat, alineant-se amb el seu vot en les posicions defensades per l'Església catòlica. Espanya donà suport amb el seu vot a la tesi contrària.

Em sembla digne de meditació un esdeveniment com aquest que ve a il·luminar davant del món, allò que el ciutadà espanyol mitjà ni tan sols no sospita: que en el nostre país s'està duent a terme una política antifamiliar claríssima en les seves fites, però tan curosament planejada i executada que molts pocs s'han adonat que es tracta d'una autèntica revolució en un importantíssim àmbit.

Les últimes reformes d'alguns articles del Codi Civil aprovades per les Corts són la peça clau d'aquesta política. En el nostre país la relació matrimonial ha perdut el seu caràcter de fonament de la família. Els legisladors han decidit que sigui la filiació, és a dir, el llaç pare o mare-fill, la pedra angular de que ja no conserva de la família poc més que el nom. Efectivament, qualsevol dels cònjuges, i en qualsevol moment del matrimoni, pot legitimar el fill o fills haguts amb terceres persones, i aquests nous fills adquireixen des d'aquest moment els mateixos drets que els fills del matrimoni, sense que davant d'aquesta traumàtica ampliació de la família puguin, no solament oposar-s'hi, sinó ni tan tan sols aspirar a ser escoltats pel jutge, ni l'altre cònjuge, ni els altres fills. No s'han eliminat així les víctimes innocents de la irresponsabilitat dels engendradors, senzillament s'ha canviat de víctimes, perquè si és que no s'aspira a la palma del martiri, és suposable que algun o altre cònjuge demanarà el divorci, i els fills del matrimoni no se sentiran inclinats a jutjar benèvolament la conducta del pare o mare que els obsequia inesperadament amb un o diversos mig-germans.

Per suposat que ningú no de-

fensaria, crec jo, que els fills extramatrimonials hagin de pagar els pecats de llurs pares, però és una dada de fet inherent a la condició humana que quan algú obra malament, forçosament produeix un dany, major o menor, segons l'índole de l'acte immoral, i que el dany abasta sovint a víctimes innocents. El conductor que causa un accident i mata una persona, o a moltes, ja no es troba en condicions de ressuscitar els cadàvers, ni de donar consol als seus parents. És un de tants exemples al que pot aplicar-se un axioma ètic: ningú no pot mesurar l'extensió del mal que causa quan fa el mal, ni la del bé que causa quan fa el bé. I una cosa em sembla clara: no s'arranja una injustícia creant-ne una altra de repercussions socials més àmplies i més negatives.

Per altra banda, sense posar-li a la família un obús sota la línia de flotació, ja hi havia un camí per proveir al fill extramatrimonial d'un pare o mare, i fins d'un llibre de família: n'hi havia prou amb el reconeixement de la paternitat o maternitat per part del que no estigués casat.

També em sembla d'enorme interès meditar el fet que les dues superpotències mundials, enfrontades fins a l'extrem de tenir enjolit al planeta, i defensores de models de societat tan diferents, s'hagin posat d'acord en un punt fonamental: el reconeixement de la família com a cèl·lula bàsica de la societat. ¡Quina immensa distància ha recorregut la ideologia oficial de l'URSS des de l'època dita del comunisme de guerra, amb l'abolició del matrimoni i la de-

claració de l'amor lliure! L'enorme poder i l'extraordinari progrés tècnic i científic de la Unió Soviètica l'han dut a efectuar un tomb de cent vuitanta graus en la seva avaluació de la família com a cèl·lula bàsica i indispensable de la societat.

I aquest és el seu paper. Segons els psicòlegs, educadors i psiquiatres, el nen necessita passar de l'úter matern, del qual surt a mig fer, a l'anomenat úter patern o si del pare, o sigui, en el clima familiar en el qual podrà anar desenvolupant la seva autonomia fisiològica i socialitzar-se positivament en adquirir la seguretat afectiva indispensable per convertir-se amb el temps en un adult madur, responsable i útil per a la societat en la qual viu.

Sembla que aquestes lleis psicofisiològiques han estat oblidades per alguns diputats que a Madrid han votat la reforma de la filiació. Han construït uns textos legals que des del punt de vista estrictament jurídic són tan defensables com qualsevol altre, ja que sabem que segons els anglesos el Parlament pot fer-ho tot menys convertir un home en dona. El que passa és que considerar el riquíssim i irremplaçable paper de la família només des del punt de vista jurídic és un reduccionisme d'intensa gravetat i de catastròfiques conseqüències. No es poden desconèixer les lleis que regeixen el desenvolupament i funcionament dels éssers humans en fabricar un text legal. Si se n'obliden, el resultat és un producte irreal, utòpic.

Elisa Lamas

Catalunya
Cristiana

Redacció y Administració: C/. València, 244, 2on. 08007 Barcelona
Tels. 215/2739 - 2805 - 2433.

Publicitat: EDICIONS TERRA NOSTRA, S.A.

Impressió: Publicacions Periòdiques i d'Arts Gràfiques, S.A.L.
Dipòsit Legal: B.3030 - 1958

Suscripcions anuals:

Catalunya: 2.500 pessetes; reste de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal: 3.000 pessetes.
Europa: 7.000 pessetes.
Amèrica, Àfrica i Filipines: 10.000 pessetes.
Oceania: 12.000 pessetes.

Difusió
controlada
per O.J.D.

Gerents interessats en algun candidat truqueu a l'Associació Cristiana de Dirigents. Tels. 319 77 21 - 318 79 77.
(De 5 a 8)

TREBALL

Oferiments

SRA. "CANGUR"

O tenir cura d'ancians.
Contracte mercantil.

ASSESSOR

D'indústries tèxtils.
Contracte mercantil.

VENEDOR

De nivell o cap de vendes béns industrials.
INEM 18.808.007

ADJUNT

A gerència amb molta experiència.
Contracte mercantil.

AUXILIAR

Administrativa.
INEM 31.282

PINTOR

Decorador-estucador.
Contracte mercantil.

CONSULTOR-

Analista d'empreses amb gran experiència.
Contracte mercantil.

AUXILIAR

administratiu.
INEM 109.678.

ADMINISTRATIU

Expert, amb alemany i francès.
Contracte mercantil.

ENGINYER TÈCNIC

Especialista tintoreria i "aprestos".
INEM 49.569 D.

ADMINISTRATIU

auxiliar comptable i caixa.
INEM 19.475.446

APARELLADOR

Contracte mercantil.

ADJUNT

A Direcció, comptable o cap de magatzem.
INEM 40.006

SECRETÀRIA

Investigació i Relacions humanes. INEM 21.089.846.

DEPENDENTA

Administrativa.
INEM 43.463.

SOTS-DIRECTORA

O responsable d'un departament, encarregada d'una botiga, relacions públiques, assistenta social.
INEM 0/4.119.321.

AUXILIAR

Administrativa en pràctiques matins.
INEM 31.705.

CAP

De vendes o cap de magatzems.
INEM 18.533.853.

DIRECTOR

Comercial sector auxiliar Construcció i Béns d'equip.
INEM 15.730.426.

GERENT

O executiu d'alt nivell.
Contracte mercantil.

GAP ADMINISTRATIU

INEM 14.367.157

DIRECTOR-GERENT

O director-industrial amb experiència. Contracte mercantil.

ADJUNT COMERÇ EXTERIOR

INEM 22152435.

ENGINYER SUPERIOR

Amb experiència en Direcció. INEM 20854001.

DIRECTOR

De fàbrica de productes químics.
Contracte mercantil.

AUXILIAR

Administrativa.
INEM 34.788.

AUXILIAR

Comptable; facturació, caixa per transports, magatzems, etc. INEM 1.820.056.

AUXILIAR

Comptable administratiu només matins.
Contracte mercantil.

VIATJANT

Especialitzat en material audiovisual.
Contracte mercantil.

AUX. ADMINISTRATIVA.

INEM 18.882.454.

ESPECIALISTA

En comptabilitat analítica, planificació financera, costos, control de gestió i coneixedor temàtica fiscal.
Contracte mercantil.

ADMINISTRATIVA-

Recepcionista amb experiència.
INEM 17.448.822.

VENEDORA

objectes regal i sanitaris.
INEM - 115.429.

OFICIAL 1.ª EBENISTA

INEM 23.318.186.

DIRECTOR ADMINISTRATIVO

Con experiència. Contrato Mercantil.

ADMINISTRATIVA I-O DEPENDENTA

INEM 35.432.803.

OFICIAL 3.ª TORNER

INEM 36.491.459.

SECRETÀRIA

De gerència o advocat.
INEM 111.496.

ADMINISTRADOR

Experiència fiscal, comptable i financera. Contracte mercantil.

ENG. TÈCNIC TINTORERIA I APRESTS.

INEM 49.769.

ADMINISTRATIVA

amb experiència.
INEM 20.302.647.

AUXILIAR ADMINISTRATIU

INEM 23.265.679.

SECRETÀRIA

Gerència i experta export-import. INEM 37.988.149.

AUXILIAR

Administrativa i relacions públiques. INEM 38.478.279.

AUXILIAR ADMINISTRATIVA

O dependenta. INEM 35.053.491.

AUXILIAR ADMINISTRATIVA.

INEM 36 969 329.

ENGINYER,

industrial, adjunt direcció general. INEM 48.383.

ES VEN PLAÇA PARKING

Prop de la plaça de Sarrià. De particular a particular. Tel. 215 27 50.

SANTA MARTA

Servei a domicili de ATS, INFERMERS, PUERICULTORES, AUXILIARS. Informes: Tel. 245 37 58.

RESIDENCIA

senyores Meridiana, 272, 7è, metro Sagrera. Tel. 340 84 41. Direcció Religioses Agustines.

LLOGARÉ

habitació sols dormir a persona respectable. Sol.licitaré informes. Truqueu al 257 04 02.

TEAS

Taller escola d'Arts Sumptuàries
Centre d'Educació especial

Dedicat a disminuïts psíquics
A partir dels setze anys

Taller especialitzat
Èsmalt sobre metall-ceràmica
Tapis i estora
Cultura General

Recuperació Física-Logopedia
"CLUB-ESPLAI"
Assessorament psiquiàtric
i psicològic

Informació: 215 69 77
de 12 a 14 hores

NOI jove 23 anys, desitja conèixer noia catalana amb fins matrimonials. Tinc casa i negoci propi. Tel. 650 14 91.

NOIA cerca amistat amb altres noies de no més de 35 anys per sortir i compartir aficions, especialment música. Demano i ofereixo serietat. Escriviu a l'apartat de Correus n.º 24.328 de Barcelona.

ENG. TÈC. AGRÍCOLA s'ofereix per masover o similar. Tel. 317 27 61 de 20 a 22 hores.

VENC pis, 3 dormitoris, 100 m2, garatge opcional. Badalona, magnífica urbanització Lloreda, unit Metro o autopista centre Barcelona. Tel. 397 89 41.

Vendes

VENDA

xalets prot. oficial, 3 cambres dobles, bany complet, cuina equipada, menjador-estar amb llar de foc, garatge magatzem, jardí i valla. Lloc Joncosa Montmell (Vendrell-Tarragona). Informació: Tel. 93/345 65 94.

Apartado de Correos 35

VENDA DE XALETES I APARTAMENTS en els millors indrets de L'Escala (Costa Brava). Preus interessants FINQUES GUANTER (A.P.I.) Avinguda Ave Maria, 7. Tel. (972) 77 02 72

Si voleu anunciar, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadrat, deixant un espai en blanc entre cada paraula, i envieu-ho, junt amb un taló nominatiu de l'import total del vostre anunci a CATALUNYA CRISTIANA, carrer València, 244, 2on. Barcelona-7.

NÓM

ADREÇA

POBLACIO

Tel

PREU UNIA

50 ptes.

100 ptes.

150 ptes.

MES

200 ptes.

250 ptes.

SETMANES

300 ptes.

350 ptes.

Calculeu l'import que haureu d'abonar multiplicant el preu de l'anunci pel nombre d'insercions. Adjunteu un taló o gir postal a nom de CATALUNYA CRISTIANA, carrer València, 244, 2on., Barcelona-7.

Si som els que molts lluitem per la Justícia seran molts els que tindran Pau.

Espanya

Possible reducció de les actuals pensions

MADRID.— L'estalvi projectat pel govern en la futura llei de prestacions de la Seguretat Social suma 66.442 milions de pessetes al primer any, es duplicarà al segon, es triplicarà al tercer i així successivament. La major part d'aquest estalvi procedirà de les pensions que es donen d'alta cada any, que ho fan en un nombre superior a 460.000. La disminució anual mitjana d'ingressos per pensionista seria d'unes vuitanta mil pessetes.

La meitat dels espanyols consumeix alcohol diàriament

A Espanya, més de la meitat de la població consumeix cada dia begudes alcohòliques, fonamentalment vi, segons una enquesta de Icsa-Gallup per a la Direcció General de Salut Pública. Les begudes preferides són les de graduació mitjana (com vi o vermut), que representen el 55,4 per 100 del total, seguides de les d'alta graduació (com conyac o licors), que suposen el 22,4 per 100 i les de baixa graduació (cervesa, sidra, etc.), amb el 22 per 100 del consum.

Més de 660.000 permisos de conduir es van concedir l'any passat

L'any passat es van concedir a Espanya 666.291 permisos de conduir a 651.689. El fet que existeixin més permisos que persones obeeix al fet que alguns han estat duplicats per canvi de domicili, perdua, etc. Per mesos, juliol va ser el mes en que més nombre de permisos es van concedir, amb 67.284, i agost amb 21.102, el que menys.

Catalunya

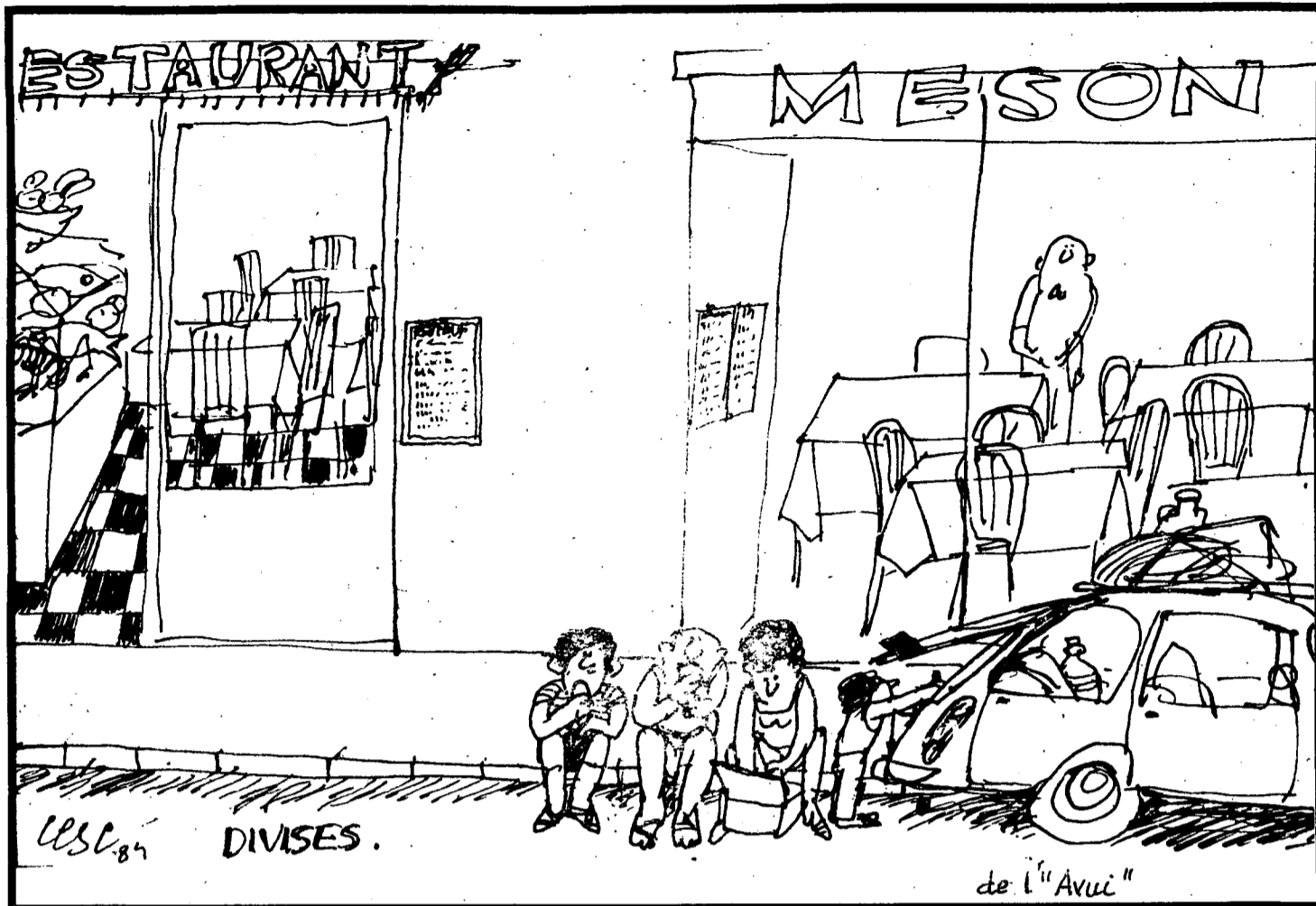
La campanya contra la Fam recapta 7 milions a Tarragona

TARRAGONA.— Més de set milions de pessetes es van recaptar en la XXV Campanya Contra la Fam a la diòcesi de Tarragona, quantitat considerada "important" donada l'actual situació de crisi econòmica.

Aquesta xifra suposa un augment de més d'un milió de pessetes respecte la campanya de l'any passat.

El túnel del Cadí tindrà dues vies d'enllaç amb Alp

BELLVER DE CERDANYA.— La Conselleria de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat, l'Ajuntament d'Alp i l'empresa Túneles del Cadí, van arribar a un acord respecte l'accés a la boca del túnel del Cadí. Segons l'acord, un pas en forma de tub quedarà per us del bestiar i es construiran dues

petites vies que enllaçaran la carretera de Bellver a Urt per Alp amb l'accés al túnel.

Creació del consell econòmic de la Generalitat

BARCELONA.— El "Diari Oficial de la Generalitat" ha publicat un decret pel qual es crea el Consell Assessor Econòmic-fiscal i Financer. L'esmentat consell estarà presidit pel conseller d'Economia i Fi-

nances, Josep Maria Cullerell, i estarà compost per un màxim de vint vocals, a proposta del conseller d'Economia i Finances. A més, formaran part d'aquest consell els directors generals de Política Financera i Programació Econòmica.

El conseller Laporte vol una assistència sanitària més humana

BARCELONA.— El metge

de capçalera, que abans era el personatge volgut i respectat de les famílies espanyoles, s'ha convertit per la socialització de la medicina en un monstre burocràtic sanitari, segons ha manifestat el conseller de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat, Josep Laporte. El doctor Laporte va afegir que, tot i acceptant aquesta crua realitat, està disposat durant els deu anys vinents a oferir al beneficiari una atenció mèdica primària molt més humana.

Barcelona té 2.400.000 metres quadrats de cementiri

BARCELONA.— Més de 2.400.000 metres quadrats de superfície ocupen els 8 cementiris més grans de Barcelona, a part d'un total de més de 10.000 metres quadrats destinats a edificis d'ús públic en dels cementiris, i més de 223.000 metres quadrats destinats a sepultures. El cementiri més gran és el del Nord.

ARA MATEIX

Un tema desatès: la religió a les escoles

El 75% de les escoles públiques catalanes d'EGB prescindeixen de la religió en els seus programes, segons acaba declarar Salvador Pie, delegat d'Ensenyament de la diòcesi de Barcelona i coordinador de la pastoral escolar de les vuit diòcesis de Catalunya. (La Vanguardia, 26/8/1984). Una afirmació greu, però no sorprenent. Tothom, més o menys, s'imaginava o sabia que les coses estaven així... En certa manera, resulta més nova la declaració que el delegat fa a continuació: "Ara ens trobem en una etapa de pre-sensibilització dels pares, de l'Església i de l'Administració". La voluntat d'acció que demostren aquestes paraules no s'havia formulat clarament fins ara. Malgrat tractar-se d'un tema de dimensions tan massives, l'ensenyament escolar de la religió no ha estat gaire present en les preocupacions pastorals dels últims anys. Així, per exemple, és oblidat —com ho és també el tema de les escoles cristianes— en les conclusions de l'Assemblea Diocesana de Barcelona que, recollides en el llibret "El poble de Déu en marxa", continuen essent la pauta oficial de la pastoral d'aquella diòcesi.

Les raons d'aquest tàcit desinterès per l'ensenyament de la religió a les escoles cal cercar-les en la situació anterior, la del llarg període 1939-1977. Aleshores, la classe de religió era un fet normal a tots els centres d'ensenyament, públics i privats. Però s'acompanyava de tres connotacions que l'anaren desprestigiant cada dia més: la seva obligatorietat absoluta, sense cap atenció a la voluntat dels pares no catòlics; la baixa qualitat i l'aire de rutina oficial que va tenir sovint; l'ambigüitat de la funció que li era assignada, fins al punt de confondre-la amb la catequesi. Tot això portà la majoria de pastors a centrar l'atenció, preferentment, en l'establiment de catequesis netament eclesials i a esmerçar-hi totes les energies. Els resultats han estat molt positius però, lògicament, minoritaris. I quan aquella tan desprestigiada classe de religió ha desaparegut de les escoles, hem vist que, malgrat tot, deixava un buit alarmant.

Ara, la campanya de pre-sensibilització anunciada no es proposa, sens dubte, de restaurar la confusa situació anterior, sinó de retrobar el paper de l'escola en l'ensenyament religiós dins un context nou i clarificat. Felicitment, la legislació actual, permet d'aplicar la doctrina conciliar sobre la llibertat religiosa: cap alumne rebrà una instrucció que els seus pares no desitgin. Però cal un gran treball de preparació dels pares que volen instrucció religiosa per als seus fills, perquè sàpiguen fer ús dels seus drets, i cal, també, vetllar perquè la seva voluntat no sigui escamotejada per minories sectàries de mestres o d'altres pares. Pel que fa a la qualitat de l'ensenyament de la religió, necessitem assolir dos objectius: la mobilització i preparació dels mestres que volen lliurar-se a aquesta tasca, i la preparació d'un professorat competent que pugui ser enviat per les diòcesis a les escoles que no tinguin mestres disposats a donar classe de religió. Finalment, avui comptem amb uns criteris i amb la realitat d'unes catequesis que fan impensable qualsevol recaiguda en la confusió entre la missió catequètica de les institucions eclesials i la funció de la classe de religió.

El doctor Pie acaba les seves declaracions amb l'esperançadora afirmació que, en aquesta campanya de pre-sensibilització, hi està fermament posat tot el Secretariat interdiocesà de Catequesi de Catalunya.

J. Carrera Planas

Món

L'ex-president Carter acusa Reagan de debilitar l'OTAN

L'ex-president d'Estats Units i que pertany al Partit Demòcrata, Jimmy Carter ha acusat el seu successor a la Casa Blanca de debilitar l'Aliança Atlàntica (OTAN), empitjorar les relacions amb la Unió Soviètica i transformar Centre-amèrica en un problema potencialment més greu que el del Líban.

L'anterior president va afirmar, en una entrevista que van publicar dos diaris d'Atlanta (Georgia), que "evidentment, Reagan no ha aconseguit ni un sol èxit en política estrangera".

La inflació europea, al nivell més baix des del 1973

LUXEMBURG.— La taxa d'inflació en els deu països de la Comunitat Econòmica Europea va baixar el juliol passat a una mitjana anual del 7,1 per cent.

L'oficina d'estadístiques de la CEE (Eurostat), va anunciar que l'índex representa el més baix nivell inflacionari a Europa des de la primera crisi petrolera del 1973.

El passat juliol, la inflació de la CEE va registrar una lleu progressió del 0,2 per cent.

A Castel Gandolfo

No hi ha hagut dies de descans per a Joan Pau II

Malgrat retirar-se unes setmanes a Castel Gandolfo, el papa Joan Pau II no ha descansat. Els milers de persones que aquest estiu han acudit a la seva residència estiuenc, no li han permès més que mitja hora de natació diària i llargs passeigs pels jardins del castell, al capvespre. En opinió dels seus col·laboradors, el Papa no ha disposat d'unes veritables vacances.

El dia del "ferragosto" el Papa es llevà com sempre a les cinc del matí, i a les vuit entrà a l'església de Castel Gandolfo per celebrar la missa de l'Assumpció de la Mare de Déu.

"Si només fos per les celebracions litúrgiques, el Papa podria descansar" deia un membre de la guàrdia suïssa, "però es passa el temps rebent grups i visitants individuals, joves, vells, intel·lectuals, pelegrins a peu, en bicicleta i en cotxe, corals religioses, sense comptar els polonesos que vénen a centenars els dissabtes al matí".

¿Pèrdua de temps per Sant Pare? Pot ser, però ell no vol refusar aquest contacte individual amb els que han fet tant d'esforç per arribar a Castel Gandolfo.

L'absència d'audiències oficials a l'estiu, ha alleugerit l'ac-

tivitat del Papa. Cada mati ha dedicat mitja hora de natació en la seva piscina coberta, i per la tarda, ha passejat uns quilòmetres pels jardins de Castel Gandolfo.

Malgrat aquests períodes de temps que el Sant Pare dedica als esports, dues vegades al dia arriben voluminosos paquets de correu. Les cartes que van a parar a la taula de Joan Pau II, són llegides durant hores per aquest, detingudament.

Per oferir al Papa algunes hores de veritable descans, Stanislaw Dziwisz, secretari personal del Papa, organitzà un viatge al glaciari d'Amadallo el mes passat, per practicar l'esquí. Sandro Pertini, al conèixer la notícia, decidí invitar el Papa i invitar-lo a viatjar en l'avió oficial. Les fotografies del Papa, habillat amb anorak i esquís, donaren la volta al món.

La segona sortida del Papa fou per anar a Fand, una vella ciutat italiana de la costa adriàtica, per retrobar-se amb els pescadors. Durant cinc hores, Joan Pau II conversà amb les autoritats, els clergues, els religiosos i els seminaristes. Celebrà una missa a l'aire lliure, sota un sol implacable, i sortí en barca per beneir les aigües i llençar al mar una corona de flors en honor de les víctimes d'un naufragi. En aquella ocasió el Papa, gran nedador, no es banyà. Després va sopar amb un grup de varis centenars de pescadors i les seves esposes.

Altra de les preferències del

Papa durant la seva estada a Castel Gandolfo es llegir. Llegeix llibres sobre la Bíblia i llibres de teologia i sociologia: El seu secretari, Stanislaw, els demana a les llibreries de Roma i de Centreeuropa.

Les visites oficials quedaren en segon lloc, que, només amb

els seus més íntims col·laboradors, com el cardenal Casaroli i el substitut monsenyor Eduardo Martínez Somalo.

Després d'un berenar-sopar, a posta de sol, acostuma reunir-se amb els joves que arriben d'arreu. És un moment de diàleg. "El Papa parla poc, es-

colta, pregunta, canta i es veu que s'hi troba bé", és el comentari dels seus hostes. A vegades rep grups de nens, als quals besa i abraça.

En resum: unes vacances originals; com originals són altres tants gestos del Papa Woktyla.

F.G.

Declaracions del pare Pittau

"Tinc grans esperances que el cas Boff s'acabarà bé"

"La teologia de l'alliberament és una vàlida aportació que l'Església llatinoamericana ha donat a l'Església Universal". Ha declarat el pare Pittau, que fou coadjutor del pare Dezza quan aquest fou delegat papal a la Companyia de Jesús, a Assís. "Però cal reconèixer —afegí— que es presentà de diferents formes, unes serioses, d'altres no tant. Per tant, és necessari jutjar cas per cas per avaluar l'autenticitat de la seva inspiració. Una inspiració, per cert, que ja es trobava en el Concili i que també es troba en aquest Papa. Aquest reconeixen, en efecte, que l'evangelització comporta el compromís polític per a la construcció d'un món més just i més humà."

El pare Pittau ha fet aquestes declaracions als periodistes a Assís, on ha assistit a la cloenda del 42 curs d'estudis de Pro Civitate Christiana sobre les computadores i la consciència humana. En les seves paraules de cloenda, el pare Pittau subratllà el perill, estretament unit a les noves tecnologies, que es facin majors les diferències entre el Nord i el Sud, entre el primer i el tercer món i

sobre la necessitat de canviar l'ordre econòmic internacional establint unes relacions justes entre països rics i pobres.

Sobre el cas Boff, el pare Pittau comentà: "Estic a Roma des de fa tres anys i puc dir que ja coneix com s'examinen aquests casos. En general, es demana als convocats que presentin una defensa escrita. Per altra banda el pare Boff ha acceptat la convocatòria, fins i tot per la possibilitat que se li permeti explicar les seves pròpies raons. Serà una discussió prou amistosa que afavorirà una millor comprensió entre les dues parts".

El pare Pittau afegí: "Espero que el cas Boff acabarà bé. Tinc moltes esperances que serà així".

Declaracions de Boff

Per la seva part, Leonard Boff, en unes declaracions fetes al Brasil i difoses a Roma, afirma que l'haver estat cridat a Roma forma part d'"una anàlisi global que el Vaticà vol fer sobre la teologia de l'alliberament i sobre l'Església a l'Amèrica llatina. "Penso que he es-

tat cridat per discutir amb el cardenal Ratzinger no solament a causa dels meus 32 llibres, sinó perquè, entre altres coses, a l'any 2000 la meitat o més dels catòlics del món estarà agrupada en aquest continent, on la nova Església està naixent".

Parlant de les línies de la seva pròpia defensa, Boff afirma que el cardenal Ratzinger "m'ha enviat una carta de sis pàgines en la qual analitza diversos capítols del meu llibre: "Església, carisma i poder". No se m'acusa d'heretgia, però se'm demana que discuteixi algunes línies teològiques que tenen incidència sobre la pastoral. La carta diu que alguna de les meves posicions són poc segures i són criticables. Jo estic preparant una resposta escrita. Però penso que la meva defensa serà principalment oral i comptarà amb el suport i el consell d'alguna altra persona, tal vegada el cardenal Aloisio Lorscheider, bisbe de Fortaleza, el qual ja s'ha ofert".

(De "YA")

GENERALITAT DE CATALUNYA DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT SERVEIS TERRITORIALS A BARCELONA

ADJUDICACIÓ DE PLACES VACANTS I SUBSTITUCIONS PER A PROFESSORS D'EGB

Es comunica que les LLISTES DE PROFESSORS PARTICIPANTS en els diferents actes d'elecció de vacants i substitucions estaran exposades a partir del dia 1 de setembre als serveis territorials d'Ensenyament a Barcelona, c/ Casp, 15.

LLISTES DE VACANTS: s'exposaran als serveis territorials els dies 8 i 13 de setembre, segons que corresponguin a les eleccions dels dies 10 i 14 respectivament.

CALENDARI:

- Dia 10 de setembre a les 9: elecció de substitucions.
- Dia 10 de setembre a les 11: elecció de vacants.
- Dia 14 de setembre a les 9: elecció de substitucions.
- Dia 14 de setembre a les 11: elecció de vacants.

Aquests actes es faran al col·legi públic Pere Vila,avinguda Lluís Companys, 18, Barcelona.

Residencia Geriátrica Bon Viure

Estamos en Horta, en una torre con jardín, alimentación adecuada, calefacción, ascensor, sala de reposo, control sanitario y terapia humana. Estancias para siempre, y para convalecencias. Pocas plazas. Tel. 427 44 53.

PEREGRINACIÓ A LOURDES I ANDORRA en autocar

Del 25 al 29 de setembre. Preu molt assequible. Organitza i informa: Parròquia de Sant Esteve. Oficina: Passeig Palma de Mallorca, 10, bis. Dilluns, dimecres i divendres de 6 a 8 de la tarda. Tel. particular: 352 54 57.

VATICÀ DIA A DIA

"Pau VI exalta i defensa l'home"

Amb motiu del sisè aniversari de la mort del Papa Pau VI, que va succeir a Castel Gandolfo, el Papa va recordar el seu predecessor amb aquestes paraules:

"Pau VI, amb els seus quinze anys de pontificat, ha deixat a l'Església i al món una preciosa herència d'exemples i d'ensenyaments. Per això hem de mostrar-nos-hi agraïts i reconeguts. Va estimar intensament

l'Església i amb tanta intensitat que la va exaltar i va defensar l'home. Va estimar el seu temps, desitjant apassionadament anunciar-li el missatge de Crist."

Possible indret de l'escala del Papa a Espanya

Tres ciutats espanyoles (Saragossa, Sevilla i Madrid) es disputen l'escala que el papa Joan Pau II farà a Espanya, el

pròxim 11 d'octubre, de viatge cap a la República de Santo Domingo. Encara que la Comissió Permanent de l'Episcopat Espanyol va enviar al Vaticà, la triple proposta, amb clara preferència significada per Saragossa, probablement per motius de seguretat i raons d'Estat sembla que la balança s'inclinarà cap a Madrid. Preguntat el Nunci sobre això, va respondre diplomàticament: "Hi han raons, però de raons n'hi han a cada lloc". Després d'aquesta declaració, ha co-

mençat a estendre's el rumor, sense confirmació, que l'escala serà a Madrid.

Els cartoixans funden a Sud-amèrica

Actualment viuen en cartoixes europees quatre colombians, quatre argentins i dos brasilers. Altres americans van venir, però la diversitat de clima, ambient, etc., els va dificultar la possible perseverància.

Per això monsenyor Ivo

Lorscheider, president de la Conferència Episcopal del Brasil, ha demanat a l'orde de Sant Bru que s'estengui al Brasil. Així com a Nord-amèrica es va fundar una cartoixa als Estats Units, Rio Grande del Sud podria atraure vocacions de diferents països sud-americans.

Per altra part, els cartoixans han pensat que amb motiu del seu centenari poden i han de donar un pas endavant.

És molt probable, doncs, que els cartoixans s'estableixin a Amèrica del Sud.

El cardenal Ratzinger, Prefecte de la Congregació de la Fe.

Davant la teologia de l'alliberament

Ratzinger modifica les seves posicions

Leonard Boff, un dels exponents de la teologia de l'alliberament.

"El que jo retrec a la denominada teologia de l'alliberament —si és que és lícit usar aquest concepte, o millor, a un cert tipus de teologia de l'alliberament— no és tant com el fet que els seus exponents estiguin compromesos socialment" afirma el cardenal Ratzinger, prefecte de la Congregació de la Fe, en unes declaracions fetes a la revista del moviment conservador, "Comunió i Alliberament". I

afegeix el cardenal prefecte: "Tampoc no pot considerarse problema el fet que en el marxisme existeixin elements per a una anàlisi social i econòmica que poden ser utilitzats críticament, i sota determinades condicions, en el procés social".

No semblen similars aquestes últimes declaracions amb les quals el mateix Ratzinger difongué en un moviment publicat en la mateixa revista du-

rant la primavera passada, on la distinció entre els diferents corrents sobre la teologia de l'Alliberament era molt tènue o gairebé nul·la, i en les quals no admetia per cap concepte formulacions teològiques fonamentades en elements d'anàlisi marxista.

¿Com explicar aquest canvi d'opinió en el prefecte de la Sagrada Congregació per a la Doctrina de la Fe? ¿Influï la

urgent visita que després de les primeres declaracions féu a Roma el cardenal Lorscheider, president de l'Episcopat brasiler, defensor del teòleg Leonard Boff, un dels principals mentors de la teologia de l'alliberament? ¿Haurà influït que els cardenals Arns i el propi Lorscheider, els dos brasilers, els dos franciscans, com Boff, estaran presents el vinent 7 de setembre quan Boff naurà d'aclarir les seves posicions

davant del Vaticà? Són preguntes que, de moment, queden a l'aire.

En qualsevol cas sembla obvi que en els greus problemes amb els quals lluita un país, hi entenen més els nadius que els estrangers. Als bisbes centre-europeus els és difícil comprendre la problemàtica social de Sud-amèrica.

Francesc Gamissans

A Roma amb Catalunya Cristiana Gran Pelegrinatge

Per assistir a la beatificació del català pare JOSEP MANYANET I VIVES fundador de la congregació dels Fills de la Sagrada Família i de la congregació de les Filles de la Sagrada Família de Natzaret.

Dissabte, 24 de novembre.- Sortida de Barcelona amb avió. Trasllat amb autobús a l'hotel. Visita panoràmica de Roma: Pincio, Giannicolo, Campidoglio. Sopar. Visita de les fonts i els monuments il·luminats.

Diumenge, 25.- Trasllat a Sant Pere per assistir a la beatificació. (Llocs reservats). Dinar.

Tarda. Visita als monuments de la Roma imperial.

Dilluns, 26.- Visita als museus vaticans. Basílica de Sant Pere i jardins. Dinar.

Tarda. Visita a les principals basíliques romanes.

Dimarts, 27.- Missa a les catacumbes. Visita. Trasllat a l'Aeroport. Retorn a Barcelona.

Preu: 50.500 pessetes.

En aquest preu s'hi inclou: Bitllet d'avió, classe turística, franquícia de 20 kgrs. d'equipatge. Autopullman de luxe amb aire condicionat pels desplaçaments a Roma. Hotels Turista i Turista Superior. Habitacions dobles amb bany/dutxa. Pensió completa. Assegurança turística espanyola i europea. Entrades a museus i monuments.

Direcció cultural i religiosa: Mn. Joan E. Jarque.

Direcció tècnica: Maria Figueres.

Per a informacions i inscripcions: CATALUNYA CRISTIANA. c/. València, 244, 2on. BARCELONA 08007.

Tels. 215 24 33 i 215 28 05 (De 9 a 1 i de 4 a 7).

Organitzats pel moviment juvenil parroquial

Els campaments d'Alcanar arrodoneixen

el treball escolar

Amb l'edició d'aquest estiu, els campaments del Moviment Parroquial Juvenil d'Alcanar han enfilat la segona desena de la sèrie. Se'n pot parlar, doncs, d'una experiència tenaç i seriosa, de notables fruits en tota la comunitat d'Alcanar, vila fronterera de Catalunya amb el País Valencià.

La cosa va començar l'any 1974, quan tot just la parròquia havia mobilitzat al seu entorn petites colles de gent ben jove. S'havia treballat bé durant el curs, i va pensar-se que calia continuar la tasca a l'estiu. Així, amb força precarietat i elementalitat, es féu la primera acampada al pantà de La Sènia. Fa bo de recordar aquell inici, tan humil i il·lusionat.

Des d'aleshores l'acampada s'ha fet en diferents llocs: Ermita de la Mare de Déu de la Font a Castellfort, "El Vilà" a Zorita, el Mas de Quiquet a Horta de Sant Joan, Caseres i Arenys de Lledó, al Mas de l'Ateus a Horta. Sempre s'han escollit paratges privilegiats.

No menys de 700 jovenets han passat pels campaments de la parròquia. I, així com amb els anys s'ha aconseguit un voluminós equipament de material i eines, així també el campament ha desvetllat vocacions de dirigents, com moni-

Més de 700 joves han passat pels campaments de la parròquia.

tors, animadors de tot tipus, i servidors i auxiliars per a la cuina, transport, instal·lació etc.

L'especificitat dels campaments del M.P.J.-Alcanar és la següent: se cerca d'arrodonir el treball educatiu del curs per

tal d'aprofundir experiències de joia, de convivència i amistat, d'espiritualitat i militància cristiana. És una més de les activitats del curs, com ho són el Pessebre Vivent, el Festival de Nadal, la Campanya contra la Fam i d'altres. També al campament es fa la prospecti-

va del curs vinent. Llavors, és clar, la pedagogia i la mística del campament és la que es correspon amb un clima de distensió, en la immediatesa de la natura, amb dinàmiques i tècniques grupals, i el munt d'activitats que s'adiuen amb el jovent i són aptes per a fer-ne un desvetllament de llur personalitat: marxas, jocs, esbarjo, foc de campament, serveis, reflexió, celebracions... Cada any, el campament és fruit de nova imaginació i crea-

tivitat, i per això mateix, resulta un esdeveniment inèdit.

Aquesta llarga marxa del M.P.J.-Alcanar, i els campaments, han tingut com a promotor i animador el rector, mossèn Joan Ferrer, a qui s'han afegit coratjosament els tres vicaris que ha tingut durant aquests anys, mossèn J.L.L. Arín, mossèn J.M. Valle i mossèn Joan Ferrando. A més, els voluntariosos de la parròquia, i els pares dels acampats hi són col·laboradors entusiastes. I envejosos. Els pares li diuen al Sr. rector: "Hauria d'organitzar campaments per a nosaltres!"

Enguany "L'ALEGRIA", com a tema, era la senyera del campament. Vora un centenar de jovenets han descobert que l'alegria és un doll d'aigües profundes, que des de l'interior de l'esperit aflueixen per a formar els rierols de l'amena convivència: l'ajuda, el respecte, la comprensió, l'amistat, el perdó. Tot compartit. Com aquell pastís de l'alegria, amb llaminadures que plaien el paladar i nodrien el cor.

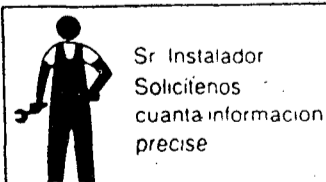
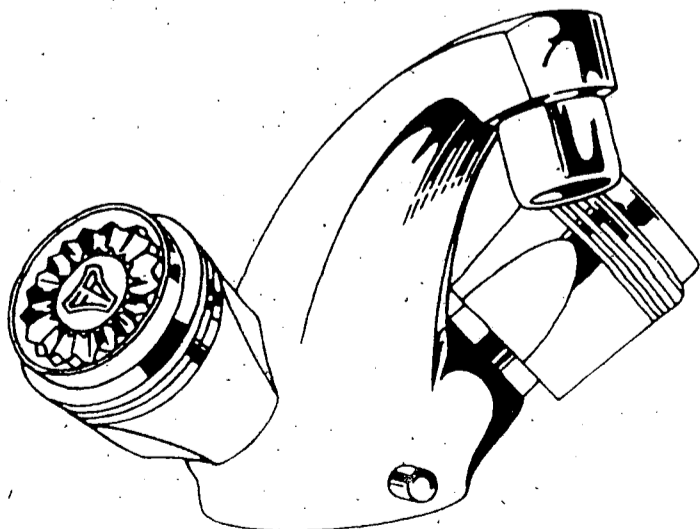
La darrera celebració fou d'acció de gràcies. Era ben veritat que els cors estaven contents i era fàcil cantar lloances al bon Déu.

També és veritat que al Moviment Parroquial Juvenil s'estan promovent noves generacions que aporten salut i esperança a la comunitat d'Alcanar.

Miquel Romero

Triación N

UNA GRIFERIA DE ALTA CALIDAD Y GRAN LUJO QUE SE SUMA A LOS YA ACREDITADOS MODELOS MARBO, CRISTALIA Y BLUE-STAR

De venta en almacenistas de saneamiento.

FELIU BOET S.A.
GRIFERIA NOBLE

Avda. de Roma, 137 Tel. 253 63 20 BARCELONA 11

Hom critica una Església

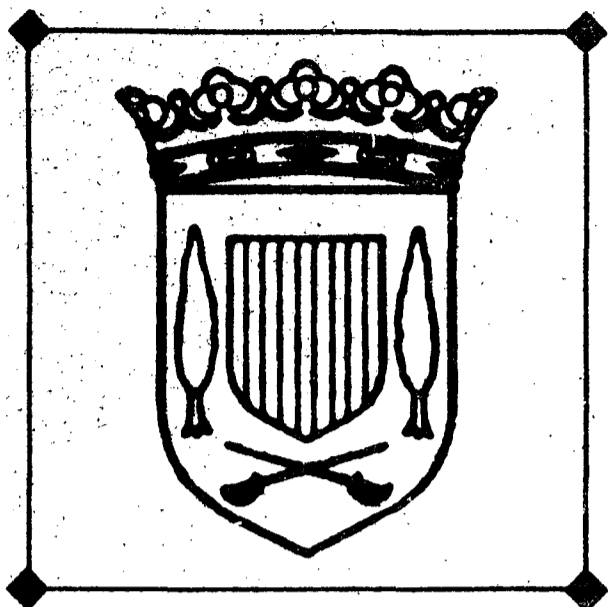
que ja no existeix

L'arquebisbe de Tarragona, monsenyor Torrella, ha fet unes declaracions al "Diario Español de Tarragona" en complir-se l'any de la seva presa de possessió, en les quals ha assenyalat que un dels primers problemes de la seva diòcesi radica en la crisi de vocacions: "la mateixa societat no desitja sacerdots, és un fet, la societat actual té la impressió, a nivell general que es pot passar sense ministeri sacerdotal". "Avui —afegeix— els joves no veuen sacerdots joves i això és molt important. A Tarragona, la mitjana d'edat dels sacerdots és de seixanta anys". A una pregunta sobre l'evolució de l'Es-

glésia en els últims anys, monsenyor Torrella ha respost:

"Moltes vegades hom critica a una Església que ja no existeix, es parla de tópics dels anys quaranta i cinquanta. Després dels anys seixanta, l'Església espanyola va adoptar una altra orientació. L'episcopat espanyol es va distanciar del règim franquista, a partir dels anys seixanta, i això no es diu. Jo, quan era bisbe auxiliar de Barcelona, vaig anar a la presó a visitar Coll i Alentorn i a Comín, això no es recorda. Només es presenta la idea de l'Església que vol el poder, triomfalista i això està superat".

BARCELONA

Ressò d'una Festa Major

El poble de Sant Genís de Vilassar, conegut també com Vilassar de Dalt, va celebrar el 24 d'agost la seva Festa Major, amb la joia i l'estil propi d'aquestes festes en les quals s'hi reflecteix l'esperit dels seus veïns, "quan el poble és bon poble i la gent bona gent".

Un dels actes que tingué lloc al Centre Vilassanès, patrocinat per l'Ajuntament de la Vila, fou el concert a dues guitarres a càrrec de M^a del Mar Campmajó i Mª Jesús Culleré, ambdues alumnes del Conservatori Superior de Música de Barcelona.

El programa de guitarra clàssica fou un encert d'elecció per la bellesa de les composicions i l'execució ajustada de llurs intèrprets, comptant amb una notable assistència de públic que amb els seus aplaudiments manifestava la seva satisfacció.

S'interpretaren obres de Johnson, Dowland, Joahn Sebastian Bach, F. Sors, M. Giuliani, E. Granados i Burkhart.

Tot i que el local on es desenvolupà el concert, no era el més adient per escoltar música (de fet és un teatre), les dues executants posaren entusiasme i sensibilitat en la interpretació ajustada i fidel de les obres, fins al punt que s'atorgaren dos peces més fora de programa.

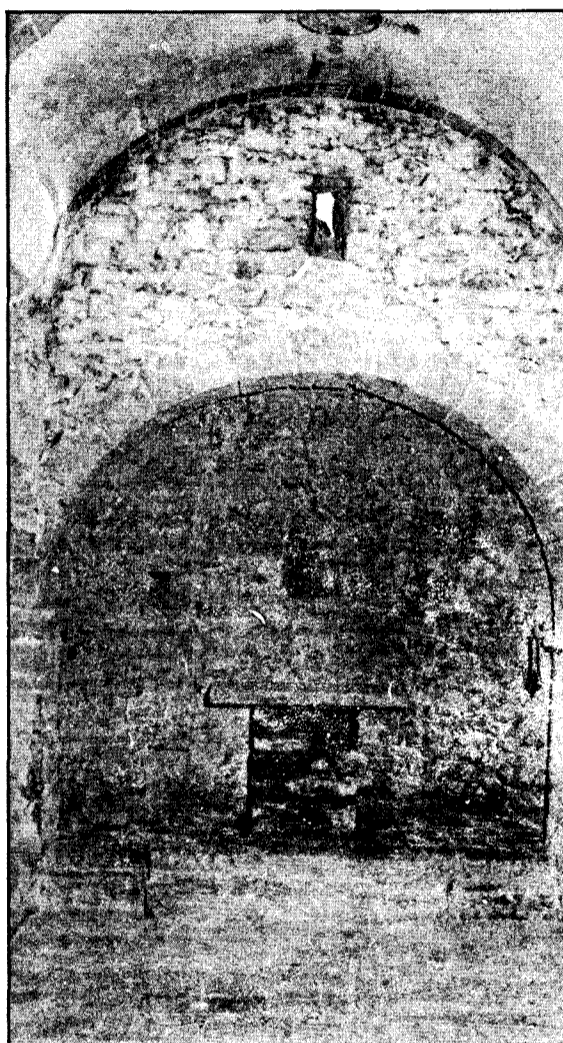
Fou una bella cloenda de les festes que deixà en els assistents el regust de la música inspirada i seriosa, que brolla com un torrent de les partitures immortals i que es comunica a qui l'escolta deixant en l'esperit el missatge gloriós de les notes escrites pels compositors genials.

C.T.

GIRONA

Es un vell edifici romànic situat en una vall bucòlica

Els joves de Verges han restaurat l'antiga església parroquial

Vista de l'altar major, tal com ha quedat després de les obres de restauració.

La imatge de Sant Pere reposada en la seva fornícula de la paret lateral dretana.

La tasca realitzada pels joves de Verges ha estat dirigida per l'arquitecte de la Diputació, Joan Maria de Ribot i promoguda per l'actual rector, mossèn Jaume Font. Les ajudes econòmiques han estat mínimes per la qual cosa encara hi ha alguns deutes per pagar del material emprat, però s'espera que la Generalitat compleixi aviat la seva promesa de donar algun ajut.

S'han repicat totes les parets de l'interior del temple i de l'exterior, i han aparegut les velles estructures de pedra. A més també s'han descobert tres espitlleres que romanien tapiades pel guix i la calç. Dues d'elles estan situades en l'absis i l'altre en el mur que dona a ponent. En aquest mateix mur s'hi ha descobert també l'antiga porta d'entrada a l'església que era de punt rodó.

Per últim, s'han trobat vestigis de l'altar major primitiu que s'ha intentat refer. A més s'ha trobat un document escrit l'any 1775 en el que s'explica un fet curiós ocorregut el dia 27 de juny d'aquell mateix any, que ha estat interpretat pel doctor Jaume Marqués.

Relíquies barrejades amb fulles d'abercoquer

Aquest document, redactat en català antic, comença així: "Vuy, als 27 de juny de 1775, volent plantar lo retaule de nostre Patró Sant Pere Apòstol, a causa de ser casi tot consumit lo antic retaule de dit patró, se a enconrat dins lo asiento de la mesa del Altar un

clot quadrat en forma de tomba amb sa tapa de fusta..."

El document afegeix que "sota dita tapa se a enconrat alguns ossets y entre ells un de petitó del grandor de un pèsol que apareix que y a vermellor o color de sanch, quals ossets tinc per cert són reliquias de Sants". Però, a més, resulta que també "ab ells se a enconrat quatre fulles estranyas dels grandor y samblansa del albaricoquer, molt ben tretas y un pinyol com si fos de oliba, qual cenceritat de ditas fullas sol se pot atribuir a la virtut de ditas reliquias".

El signant del document, Franch Ros y Torrent, diu que "lo més miraculós és que entre dits ossets y la serrija de fusta consumida es conservessin tan bé les quatre fullas". Tot aquest material fou llavors posat de nou dins el mateix forat "els ossets en un potet de terra y estos estris dins una ampolla de vidre, esbrocada i tapada ab tap de suro".

Exit de l'aplec anual

Aquestes obres han permès tornar a celebrar l'aplec anual de Sant Pere de la Vall amb tot l'esplendor d'èpoques passades. La festa tingué lloc el dia 1 de juliol, començant amb una marxa atlètica de 6 kilòmetres que reuní nombrosos joves de la vila i els voltants.

A la una del migdia es va celebrar el sant ofici, cantat per la Coral Vergelitana. Com que la gent no cabia dins l'esglésiola la missa es va celebrar a fora, sota les ombres dels arbres de la plaça.

La digué el Vicari Episcopal, mossèn Josep Iglesias, fill de Verges, qui dedicà l'homilia a recordar el significat de la festa. "Aquest monument —digué— forma part de la història del nostre poble ja que és com el nostre bressol.

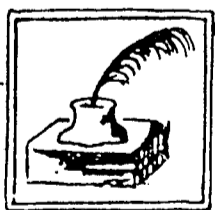
Després afegí: "Aquesta missa té un caire familiar, especial, perquè tenim per retaule aquest temple de pedres mil·lenàries; per volta aquests arbres frondosos que ens parlen de vitalitat i primavera; aquest cel saturat de sol i de llum de l'Empordà; per llànties el sol daurat de migdia i ens acompanyen aquests rossinyols que canten millor que nosaltres".

Mossèn Iglesias va acabar el seu sermó amb aquestes paraules: "Aquest temple mil·lenari ens parla de fe, d'amor i d'unió; d'una fe que va moure els nostres avantpassats fa mil anys a construir-lo; que fou fruit d'un treball comú; que fou fet per uns homes que, amb els seus defectes i virtuts, tenien quelcom de comú amb nosaltres, la mateixa fe i confiança en Crist".

Acabada la missa la gent va entrar al temple per contemplar les obres de restauració. Després la majoria dels assistents es repartí per sota les ombres de l'arbreda per "despatxa" la minestra que s'havien portat. I a la tarda va continuar la festa amb cants i ballades populars. És el que comentava el rector: "Realment, cap a la part del Pirineu, arran del mar, s'obre una plana riallera".

M. Caballé

IMPROMPTU

Manuel Bertran i Oriola

Entre les íntimes emotivitats de l'11 de setembre me n'ha vingut una al pensament: L'onze de setembre, fa set anys, morí el cristianíssim poeta i bon català, en Manuel Bertran i Oriola. Humilment, gairebé desapercebut, com esqueia al seu tarannà il·luminat.

Havia arribat al cristianisme per camins torturats i la seva poesia era una manifestació constant del gran lema Fe, Pàtria i Amor.

Recordo haver-li sentit dir: "No sé si Déu m'ha dut a la poesia, o la poesia m'ha dut a Déu; si és així, sigui dit això en honor de la poesia..."

El recordo rebent, de genolls, el seu Mestratge en Gai Saber, títol que ara no li reconeixen perquè diuen que aquells Jocs Florals no eren genuïns...

És que només són vàlids els Jocs Florals a l'exili? ¿És que aquells que des d'ací es mantingueren fidels al lema Fe, Pàtria i Amor, lluitant amb l'adversitat, per servir l'ànima del nostre poble, no són mereixedors del nostre absolut reconeixement?

Oriol Camps

Avet Set
eslips per a nenes i nens

Avet Set
eslips per a nenes i nens

Avet Set
eslips per a nenes i nens

Manifestacions de monsenyor Javier Lozano, bisbe auxiliar de Mèxic

"Hem passat del malthusianisme a l'estratègia del desenvolupament global"

MEXIC.— La Conferència internacional sobre la Població de l'ONU que ha fet vibrar el Centre Tlatelolco del Ministeri d'Afers estrangers de Mèxic durant una setmana, ja pertany al passat. En revenja, els missatges llançats per la Conferència pertanyen al present i al futur, a Mèxic en primer lloc, als països de l'Amèrica llatina i al món sencer. El moment és oportú per pensar sobre la significació dels missatges i la seva transformació en actes de govern. La Agència KIPA entrevistà per aquest motiu el bisbe auxiliar de Mèxic-Ciutat, monsenyor Javier Lozano Barragán, que ha seguit com a observador els treballs de la Conferència.

—¿Quina és, monsenyor Lozano, la significació passada i present de la Conferència internacional sobre la Població, per a Mèxic?

—Per a Mèxic, aquesta Conferència significa el deixar a banda la mentalitat malthusiana de Bucarest i l'adveniment d'una nova mentalitat. A Bucarest, es creia que els problemes del món podien ser resolts reduint la taxa de natalitat. Actualment, els països accepten, en general, la tesi segons la qual els problemes del món no depenen ni de la reducció ni de l'augment de la població, sinó del desenvolupament integral en l'interior del qual la taxa de natalitat és una variant. Aquest fet tindrà influència en la política mexicana en matèria de població, perquè confirma la tesi mantinguda pel president de la República. El senyor Miguel de la Madrid afirma clarament que els problemes de Mèxic no són a causa ni de l'augment ni de la reducció de la població, sinó més aviat de la redistribució de les riqueses, de la producció i de les relacions amb l'exterior. Mentrestant, la qüestió malthusiana ha quedat en segon lloc, tot i que les institucions oficials de Mèxic continuen encara una política malthusiana a base d'esterilització, d'avortament clandestí, etc. I ssembla des d'ara que per a la població de Mèxic, el malthusianisme no és la política, no és la teoria del nostre país.

El nou principi: el desenvolupament integral

—Llegint els reportatges dels diaris mexicans sobre la Conferència es constata que l'accent anti-natalitat encara és molt estès...

—Sí, exactament. Però aquest accent des d'ara es troba en un marc, cosa que no era el cas de Bucarest. I el marc té per nom "desenvolupament integral". També convé constatar que hi

ha més acord universal sobre aquest accent ja que molts països han escollit un altre accent, com el de la tercera edat i també la necessitat d'augmentar les taxes de natalitat.

—Mirem ara la "Declaració de Mèxic-Ciutat". La major part del text parla de la planificació familiar...

—Cal distingir entre la planificació familiar i la reducció de la taxa de natalitat. Tinc la impressió que la Conferència ha treballat essencialment sobre la planificació de la família cosa que no significa necessàriament una reducció de la taxa de natalitat, sino una responsabilitat que a vegades exigirà una reducció de la població, altres vegades un augment. Tanmateix es veritat que els sobre-entesos de la Declaració prediquen sempre la reducció de la natalitat. Això significa que el pensament malthusianista és encara present, encara que es trobi en baixa.

L'actitud del Govern mexicà

—La conferència ha invitat la Comunitat internacional i els Governos a prendre les mesures adequades per ajudar les dones a evitar l'avortament que no ha de ser considerat com a mètode de planificació familiar. Aquesta afirmació de principi és molt important. ¿Però, què és en la pràctica? També la Llei italiana sosté que l'avortament no és un instrument per controlar la natalitat. I el Govern dels EE. UU. i ha fet dependre les seves contribucions financeres a l'UNFPA (Fons de l'ONU per a les Activitats de la Població) d'una planificació familiar que exclou l'avortament. Contràriament els governs del Japó i de Suècia no són d'aquesta opinió.

—És exactament la dificultat que he sentit en la pràctica del Govern mexicà. He discutit aquesta qüestió amb el president de la Conferència així com amb el Ministre del ram. Hem discutit. Igualment estan en contra de l'esterilització. "Estem d'acord, nciipi", m'han dit. Es veritat, he reposat, però quan passem a la pràctica, constatem una estratègia generalitzada de tipus malthusianista: l'avortament i l'esterilització són considerats com a mitjans per a la reducció de la natalitat. M'han respost: "Això no es veritat, intervindrem i investigarem arran les visites als centres sanitaris sobre aquesta qüestió". D'acord amb els altres bisbes presents en l'entrevista, vaig dir: "Vosaltres esteu tots contra l'avortament i l'esterilització? Podeu dir-nos-

ho públicament?". "Certament" ens han respost. És molt bo que Església i Govern tinguin en aquest aspecte idèntics punts de vista. En la pràctica, hem d'estar atents referent a tot el que passa en els hospitals i denunciar tot el que es faci contra la vida. Aquest és el meu pensament.

Un pla avortat?

—Tinc la impressió que Mèxic-Ciutat ha estat escollida com a seu de la Conferència sobre la població per fer començar una campanya dels mitjans de comunicació per preparar el terreny per a una

legislació que obri les portes a l'avortament en els països de l'Amèrica llatina. ¿Estic equivocat?

—Penso que teniu raó. Sens dubte han escollit Mèxic perquè és el país de llengua castellana més gran del món. Han vingut a Mèxic per dir que el creixement de la població és quelcom greu. Recordeu la última intervenció de la representant de Suècia. Les delegacions governamentals no l'han pas aplaudit. En revenja, ha estat aplaudida per la premsa. I convé dir que la mentalitat de Bucarest no exis-

teix més en el conjunt. La mentalitat ha passat del malthusianisme a l'estratègia del desenvolupament global. Nosaltres hem de lluitar i dir la veritat passi el que passi, tal com els altres han assajat d'orquestrar el relançament del malthusianisme. La representant de Suècia, ministre de Sanitat Gertrud Sigurdson, s'ha obstinat efectivament a repetir, cara a la recomanació final de la Conferència, recomanació oposada a l'avortament, el punt de vista de Suècia que tota persona en el món pot avortar legalment, per combatre la plaga d'avortaments clandestins.

Publicacions del Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes

I/ CATEQUESI PARROQUIAL

Ptes.

El do de Déu

Quadern de l'infant (Ed. cat. i cast.) 200

Llibre del catequista (Ed. cat. i cast.) 250

Caminem amb Jesús

Quadern de l'infant (Ed. cat. i cast.) 450

Guia de pares i catequistes (Ed. cat. i cast.) 330

Hem vist al Senyor

Llibre de l'infant (Ed. cat. i cast.) 175

Llibre del catequista (Ed. cat. i cast.) 250

Fem via amb Jesús

Quadern del noi (Elaborat pel Secretariat de Girona) (Ed. cat.) 150

Llibre del catequista (Ed. cat. i cast.) 200

Jesús el nostre amic

Llibre de l'infant (Ed. cat. i cast.) 400

Quadern d'activitats (Ed. cat. i cast.) 175

Guia de pares i catequistes (Ed. cat. i cast.) 250

Feliços els pobres

Quadern d'activitats (Ed. cat. i cast.) 200

Llibre del catequista (Ed. cat. i cast.) 200

II/ CATEQUESI DE CONFIRMACIÓ

Aixeca't i camina (Catequesi i confirmació I)

Llibre de l'adolescent (Ed. catalana) 600

Llibre del catequista (Ed. catalana) 550

Rebu l'Esperit Sant (Catequesi i Confirmació II)

Llibre de l'adolescent (Ed. catalana) 650

Llibre del catequista (Ed. catalana) 575

III/ CATEQUESI D'ADULTS

Material d'iniciació I (Ed. cat. i cast.) 150

Catequesi bàsica II (Ed. cat. i cast.) 175

IV/ COL·LECCIÓ "DOCUMENTS DEL SECRETARIAT INTERDIOCESÀ DE CATEQUESI"

Educació de la fe i catequesi (Ed. catalana) 125

Itinerari de la fe (Ed. catalana) 175

Itinerari per a la formació de catequistes (Ed. cat. i cast.) 140

V/ ALTRES PUBLICACIONS

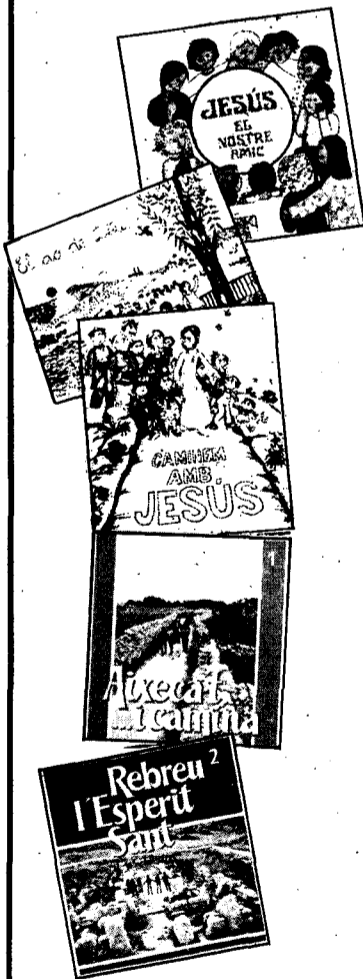
Fons bàsic per als catecismes de les diòcesis catalanes - Col·lecció "Ressò" (Ed. catalana) 350

La catequesi de la comunitat (Orientacions pastorals per a la catequesi a Espanya, avui) Comissió Episcopal d'Ensenyament i Catequesi (Ed. catalana) 550

Es amb nosaltres (Ed. catalana, vol. I, II, III i IV) 700

DISTRIBUCIÓ: Centre de material catequètic.
C/. Talamanca, 5-7. MANRESA (Barcelona).

Telèfon (93) 872 15 43.

Un clap de terra amazònica evangelitzat per catalans

El P. Lluís García, gironí de naixença i claretià de professió religiosa, té 40 anys i és el braç dret del bisbe Geraldo Verdier de Guajara-Mirim, diòcesi brasilera de 90.000 quilòmetre quadrats a la zona fronterera de Bolívia. És un bisbat amb 50 anys de vida, dirigit per un pastor d'origen francès.

És apassionant d'interviuar un missioner d'una regió pobríssima, el qual, com em deia el seu bisbe, no para mai, és a tot arreu, està sempre a la disposició de la gent i es manté tothora distès i somrient com un cel serè.

—Bon dia, Lluís, voldria saber una mica què hi feu els quatre claretiens per aquells varals de la selva amazònica. ¿No me'n podries fer cinc cèntims?

—"Déu i tot", em fa, esbossan un bell somrius mentre la seva cara rodona sota una bona gorra de cabells ondulats pren una expressió benvolent.

—Ja sé que el vostre grupet de 4 claretiens té encomanat un territori de 34.000 quil.² (la Catalunya actual en té 31.980) amb una població només de 50.000 habitants. ¿Com feu i com us repartiu la feina?

—Mira, jo treballo més aviat als nuclis urbans, on viu més de la meitat del total de la població de la diòcesi. Hi hem creat una pastoral de barris: La dirigeixen i l'animen una colla de laics amb una certa preparació bíblica i molt lliurats al Senyor que expliquen al públic la paraula de Déu i el preparen per a la recepció dels sagraments, organitzen i dirigeixen les cele-

bracions paralitúrgiques, visiten la gent per tal de veure'n les necessitats més peremptòries, com és ara les dels malalts, etc. La nostra feina s'integra a la dels laics i així arribem allà on de cap manera no aconseguiríem de fer-ho tots sols. Quant al treball pels topants de la selva...

La integració dels laics a la pastoral d'aquelles comunitats interpepla les nostres velles esglésies no massa comunitàries

—Un moment, Lluís. ¿No

creus que al Brasil els laics estan molt més integrats que no pas aquí on totes les tasques pastorals i que en general podem dir que d'ells prové almenys tant com dels sacerdots la promoció de la vida espiritual de les comunitats cristianes?

—Sense dubte.

—¿I quina n'és la causa? ¿El coneixement de la Bíblia, la doctrina del Vaticà II, la teologia del sacerdoti dels laics, la corresponsabilitat de tots els cristians en la vida de la comunitat... o bé sobretot la manca de sacerdots?

El pare Lluís rep les ofrenes dels fidels en una missa molt viscuda i comunitària.

El missioner visita els barris inundats de Guajara.

—(Mig somrient.) La manca de sacerdots. No és massa bonic d'haver-ho de constatar, però és així.

—Mirant-ho des de la teva perspectiva, com veus en aquest punt l'Església de Catalunya?

—A mi no em correspon de jutjar la vostra problemàtica eclesial.

—Bé, no jutgis, doncs, però de segur que constates que som poc comunitaris.

—Sí. I seria prou sa que les velles Esglésies europees es deixessin interpel·lar per les Esglésies de l'anomenat ara Tercer Món, sovint més frateres i comunitàries.

Al nostre Bisbat hi ha 8.000 Kilm. de rius navegables

—Parlem ara de la selva. Ja coneixes el P. Francesc Trilla. És un cas de Cesc. Es passaria tota la vida navegant pels rius, visitant els seus indis, que per cert estan molt escampats en petits grups. Les carreteres que surten de la nostra ciutat no tenen més de 50 quil. En canvi, al nostre Bisbat hi ha més de 8.000 quil. de rius navegables.

—¿A la selva hi ha algú més fora dels indis?

—I tant! Hi ha els extractors de cautú, els pescadors, els immigrants de la veïna Bolívia, els aventurers i buscadors d'or, de cassiterita i d'altres minerals, a més dels qui hi vénen a busca terra. Ara no et pensessis que som sols a la tasca. Hi ha un equip fluvial de tres monges i un metge que arriben a passar temporades de tres mesos per aquests indrets. Funden, organitzen, curen i evangelitzen comunitats humanes. Quan hi arribem nosaltres hi trobem el terreny adobat i arrelada la llavor de la Bona Nova.

Fa vint anys la missió va comprar una extensa àrea de selva per tal de donar-la als sobrevivents de 6 tribus d'indis exterminades

—Has parlat de petits grups d'indis, molt disseminats pel país. Són petits comunitats salvades del naufragi general provocat per la presència dels blancs. ¿Què ha fet i què fa per

ells la missió?

—Ja fa 20 anys que la missió va comprar una extensa àrea de selva i la va donar als sobrevivents de 6 tribus d'indis exterminades. Avui dia treballa per ells i amb ells un matrimoni de la missió. La dona és mestra i el marit (francès) infermer, veterinari, fuster i una pila de coses més. D'altra banda tots nosaltres admirem l'esperit comunitari d'aquests indis i la seva cultura.

—Has parlat de la cultura dels indis, ¿què feu de fet per tal de promoure-la?

—Mira, el P. Francesc Trilla està editant una gramàtica de l'Orowarí i un llibre de lectura d'aquesta llengua. I val a dir que de cap manera no volem fer-los adoptar el nostre mode de viure. Això sí, els proporcionem medicaments i mirem d'instruir-los sobre higiene i sobre una profilaxi adient enfront de les malalties de la zona.

Tres mals endèmics del país: la ignorància, les inundacions i l'explotació

—La misèria és el gran flagell de zones com la vostra, però, ¿quins són els mals endèmics que la causen?

—Certament que n'hi ha molts. N'anomenaré tres d'importants, contra els quals menem una lluita aferrissada: la ignorància, les inundacions i l'explotació. La missió ha treballat i treballa de valent per tal d'escolaritzar la població, d'introduir-la en les tasques domèstiques, en la higiene i en la proximitat. Comptem amb escoles, amb un hospital i amb una emis-

sora de ràdio i amb tot un estol d'animadors laics.

Les inundacions castiguen periòdicament els barris de vora del riu Madeira, que ens fa de frontera amb Bolívia, amb el seu bon quilòmetre d'amplada. Aquests barris, que ja són els més pobres de la ciutat, queden durant dos mesos dins de l'aigua. La gent cerca refugi fora i viu de la mendicitat. Nosaltres amb l'ajut dels companys de Catalunya i de França vam comprar i distribuir 40 terrenys, lluny del riu, creant així el barri de "Santa Luzia". Hem salvat, doncs, definitivament de la mendicitat i de l'angoixa 40 famílies desvalgudes.

—D'on rebeu més ajuda, ¿de Catalunya o de França?

—De França, valgui la veritat.

—Sí, ens hauríem de moure més per tal d'ajudar-vos. La cosa s'ho val.

—A veure, doncs, si us organitzeu millor.

L'explotació dels "Seringalistas" envers els "Seringueiros"

—Tocant a l'explotació, ja se sap que és fàcil d'explotar els indefensos, i la nostra població ho és per la seva mateixa pobresa en béns materials i en instrucció. Combatre aquestes dues coses ja és defensar el poble. Això sí, les complicacions sorgeixen tot seguit. Ara mateix ens hem hagut d'enfrontar amb els "seringalistas" (ho ha fet sobretot el bisbe) i hem tingut força mullader. Aquests últims són comerciants que venen als bosquerols productes de primera necessitat al preu

que volen i els compren el làtex d'hevea (suc lleuós que regalima de la ferida que es fa al tronc d'aquest arbre). Els bosquerols que recullen el làtex d'hevea són anomenats "seringueiros". Abans la llei permetia als compradors del làtex que restessin un 10% del preu a causa de les brúcies que pugui contenir. Però la dita llei fou abolida i els "seringalistas" continuaven restant l'esmentat 10%. Vam intervenir informant-ne la població del bosc i defensant-la. El senyor bisbe fou amenaçat de mort. Però al final, com que el bisbe s'ha mantingut ferm, bé que cortès, sense cedir mai, ha triomfat la justícia. Tots els "seringalistas" paguen l'esmentat 10%, si no de bon grat, efectivament.

Un greu mal, també endèmic, eclesial: la dependència d'aquesta Església local respecte a les de fora

—Una darrera pregunta. Lluís, ¿hi ha algun mal endèmic eclesial, molt difícil de vèncer en la vostra Església local?

—(Hi ha uns moments de silenci. És una pregunta difícil de contestar per desagradable.) Sí, n'hi ha un de molt greu: la seva dependència crònica i indefinida de les esglésies de fora.

—Et refereixes a la manca de clergat indígena. Em vaig parlar amb el teu bisbe. Amb 50 anys d'existència la diòcesi no compta encara amb cap sacerdot natiu. El nou bisbe s'ha posat a l'obra i ja teniu algun seminarista. De tota manera el mateix bisbe em con-

fessà que per més que faci no preveu pas que pugui tenir un dia els sacerdots nadius suficients "tal com van les coses". La dependència continuarà necessàriament. No es podrà capgirar la situació sense un canvi profund en l'organització eclesial. ¿Què caldria fer?

—Nosaltres hem de treballar dins del marc de les estructures eclesials actuals.

—Ho hem de fer, però aquest és un problema molt greu que coneixen i pateixen molts missioners dels indis de tota Amèrica Llatina i de molts altres llocs del món. En coses tan greus tots hi estem preocupats. Hi hagué un temps en què l'Església dels nostres avantpassats espanyols va prohibir l'ordenació dels indis. Ara ja no cometem aquest pecat, però l'organització eclesial europea continua essent la modèlica per a tot arreu. ¿Creus que pot ésser aquesta la voluntat del Senyor?

—Quant a mi faré el que pugui per a suscitar vocacions sacerdotals indígenes, que és l'única cosa que jo puc fer, per més que conegui i pateixi el problema.

—Recordem-nos, però, que hi ha una doctrina molt bonica del Magisteri sobre la inculturació de la fe, que mereixeria que fos duta a la pràctica sense ports ni restriccions.

—Totalment d'acord.

—Esperem-ho tot del Senyor, però posem-hi el coll, el nostre, amb un gran amor a tota l'Església universal. Moltes gràcies.

Miquel Peix
(claretà)

Calendari

Diumenge, 9 de setembre. XXIII del temps ordinari. La Mare de Déu del Claustre. Sant Pere Claver, S.J.

El sol surt a les 5,25 i es pon a les 6,11 (hora solar).
Festa major a Solivella i Verdú.

Dilluns, 10 de setembre. Sant Nicolau de Tolentí, confessor. Els Beats Domènec de Castellet i Lluís Eixarc, dominics màrtirs i Jacint Orfanell, màrtir.

Festa major a Santa Eulàlia de Riuprimer.

Dimarts, 11 de setembre. Sants Protus i Jacint, germans màrtirs. Santa Teodora Alexandrina i sant Bonaventura Gran, franciscà.

Festa major a Castellar del Vallès.

Fira a Isona.

Dimecres, 12 de setembre. El Dolç Nom de Maria. La Mare de Déu de Lluç. Sant Guiu, confessor i el beat Miró.

Festa major a Batea, Martorellas i Ulldecona.

Dijous, 13 de setembre. Sant Joan Crisòstom, bisbe doctor, sant Amat i sant Lligori, bisbes.

Festa major a la Llagosta.

Divendres, 14 de setembre. L'Exaltació de la Santa Creu.

Sant Crescenci, nen màrtir.

Festa major a Anglesola, Bellpuig d'Urgell, Cabra del Camp, la Floresta, Ponts, San Cugat Sesgarrigues, Vilamitjana i Vilanova de Meià.

Dissabte, 15 de setembre. La Mare de Déu dels Dolors.

Sant Nicomedes, màrtir i sant Albí, bisbe.

Un gran Poble

Tots els cristians constituïm un gran Poble i a més a més una gran Família. El Regne de Déu és entre nosaltres, és la vida dels "fills de Déu" que Crist va comunicar-nos en el Baptisme i per tal tots som germans.

C.

☆☆☆

L'Església celebra

9 de setembre. Diumenge XXIII de durant l'any. Lectures: Primera, Ez 33,7-9, S 94, segona Rm 13,8-10, tercera Mt 18,15-20.

10 de setembre. Dilluns de la setmana XXIII de durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 5,1-8, S 5, segona Lc 6,6-11.

11 de setembre. Dimarts de la setmana XXIII de durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 6,1-11, S 149, segona Lc 6,12-19.

12 de setembre. Dimecres de la setmana XXIII de durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 7,25-31, S 44, segona Lc 6,20-26.

13 de setembre. Dijous de la setmana XXIII de durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 8,1b-7,11-13, S 138, segona Lc 6,27-38.

14 de setembre. Divendres. Exaltació de la Santa Creu. Lectures: Primera, Nm 21,4-9, o bé: Fl 2,6-11, S 77, segona Jo 3,13-17.

15 de setembre. Dissabte. La Mare de Déu dels Dolors. Lectures: Primera, He 5,7-9, S 30, segona Jo 19,25-27 o bé: Lc 2,33-35.

La pubilla de Ciutadella

Ciutadella és una vila de Ses Illes, de Menorca més concretament. Com el seu nom indica fa molt temps era una fortalesa, les muralles de la qual es conserven en la part del port que fins fa poc era el més important de l'illa. Ara Ciutadella ja no és la capital de Menorca. Maó, més preparada en equipaments i amb l'aeroport i el gran port natural concentra gran part de la vida pública, social i turística.

Potser per això l'estada a Ciutadella és més calmada i plaent. Conserva l'atractiu turístic que les Balears tenen pel seu immillorable establiment geogràfic. És reclam els eterns viatgers, les seves cales són clares com un espill sense civilitzar i seductores per la seva virginitat, rara en el mar mediterrani.

Com sempre, els ciutadellencs, en caure el vespre s'apressen per sortir al carrer i sentir la marinada suau que apaivaga la calor constant de tot el dia. Reposadament conserven amb el seu dolç menorquí. Encara es poden veure les polides al.lotes que endevinen en l'avia l'última rondalla; aquesta pren els tons del capvespre i comença a passejar-se per la imaginació dels que hem tingut la sort d'oír-ne alguna de les moltes que encara no han estat destrossades per l'enginyer maquiavèlic de la televisió.

Era per aquestes hores que vàrem anar a visitar les germanes del monestir de Santa Clara. Una d'elles, la germana Carme, tot recordant història va evocar imperceptiblement una petita llegenda que feia referència al mateix monestir.

Els turcs, enemics inefables de totes les terres en contacte amb la mar mediterrània, també varen fer destrosses a Ciutadella. Estem a l'any 1500 aproximadament. Va passar més o menys així.

Una al.lota ciutadellenca va captivar el cor del cabdill turc que en aquell temps feinejava per la mar.

Explicuen que la bellesa de

cercar-la personalment arrasant tot el que trobava per on passava fins al monestir. Però la bella no va voler sortir.

Només es va salvar de la crema una talla antiga del segle XIII que descriu en fusta un pessebre. Aquesta es conserva des d'aquell temps fent memòria a aquells que la hem pogut veure de la bellesa de la pubilla que no es va voler sotmetre als desigs del pirata turc.

Posteriorment la talla es va salvar de la guerra civil i és l'únic document de la vida passada del monestir.

Potser no he estat prou fidel al que la germana Carme i les altres membres de la comunitat explicaven però a mi em va servir per comprovar que encara no hem perdut el gran bagatge de literatura tradicional que Catalunya ha tingut i espero que conservi pels temps.

Irat per l'esdeveniment el cabdill va entrar a Ciutadella a

Jordi Farrando i Canals

D'ACÍ I D'ALLÀ

La carta de recomanació

Quan era de rector a la ciutat argentina dita Nueve de Julio, de la província de Buenos Aires, un meu amic laic de la parròquia anà a l'esmentada capital a visitar monsenyor Quarracino, bisbe d'un gran sector de la ciutat i ara president de la Conferència Episcopal Latinoamericana. Li obrí la porta un sacerdot secretari, ambdós desconeguts, i demanà al visitant, amic meu, si portava alguna nota de recomanació d'algun conegut. Aquell laic li respongué amb aquella tan bonica dita de sant Pau que, justament, el diumenge havíem predicat: "¿Ens calen cartes credencials? La nostra carta sou vosaltres: una carta escrita en els cors, vosaltres sou una carta oberta del Crist". Quan tornà i em contà l'ocurrència, ho vàrem celebrar i ara penso que seria bo que el Crist ens donés a tots aquella acollidora transparència i no haver d'anar pel món eclesial amb tarjes, credencials o paperets...

Pere Campàs Bonay

EDITORIAL REGINA

SEGUIM JESÚS

Col.lecció de 3 volums amb estoig

- ELS MANAMENTS DE DÉU
- LES BENAURANCES
- LES OBRES DE MISERICÒRDIA

Textos catequístics per als infants, exposats en llenguatge de fàcil comprensió. Nombroses il.lustracions a tot color, de caire summament atractiu i orientador.

UN BON REGAL PER ALS NOSTRES INFANTS

De venda en llibreries
(P.V.P. 1.400 ptes.)

També s'edita amb text castellà.

Mallorca, 87-89 - Barcelona-29

Diuenge

el pa de la paraula

XXIII DURANT L'ANY

A cura
dels monjos de Poblet

"T'he fet sentinella perquè vetllis"

La denúncia profètica, la contestació, la interpel·lació són a l'ordre del dia. Però, ¿són sempre ressò de la Paraula de Déu?, ¿desplegament en la caritat de la dimensió profètica de l'ésser cristià?, ¿una actitud lliure i coratjosa enfront del pecat, del mal, de la injustícia, de la falsedat i de la mentida? L'autèntica denúncia profètica no és mai simple rebel·lió, ni amargor, ni enuig, ni caprici, ni menyspreu. El cristià no deu, no pot callar quan la veritat i l'amor, en el camp que sigui, corren el risc de ser engolits per l'egoisme i la mentida.

**Lectura del llibre del profeta
Ezequiel (33:7-9)**

El Senyor em digué: "Fill d'home, t'he fet sentinella perquè vetllis sobre el poble d'Israel. Quan sentis dels meus llavis una paraula, els has d'advertir de part meua. Si jo amenaço el pecador amb la mort, i tu no li dius res i no l'adverteixes que s'aparti del camí del mal, ell morirà per culpa seva, però jo et faré responsable de la seva sang. Ara, si tu l'havies advertit que s'apartés del mal camí i es convertís, però no s'ha convertit, ell morirà per culpa seva, i tu hauràs salvat la teua vida".

**INVITACIÓ A LA LLOANÇA
I A LA CONVERSIÓ**

Enfront de tots els embats del mal i del pecat, el Senyor és la nostra Roca i la nostra Salvació. La fe, l'esperança i l'amor demanen acollir humilment el seu guiatge. Cal mantenir l'esperit atent a la seva veu, i el cor obert al seu amor. Aleshores podrem superar la força de la temptació i mantenir-nos en la fidelitat.

Salm 94:1-2,6-7,8-9 (R.:8)

Veniu, celebrem el Senyor amb crits de festa, aclamem la Roca que ens salva: presentem-mos davant seu a lloar-lo, aclamem-lo amb els nostres cants.

**R. Tant de bo que avui sentíssiu la veu de Déu:
"No enduriu els vostres cors"**

Veniu, poternem-nos i adorem-lo, agenollem-nos davant del Senyor, que ens ha creat; ell és el nostre Déu i nosaltes som el poble que ell pastura, el ramat que ell mateix guia. **R.**

Tant de bo que avui sentíssiu la seva veu: "No enduriu els cors com a Meribà, com el dia de Massà, en el desert, quan van posar-me a prova els vostres pares, i em temptaren, tot i haver vist les meves obres". **R.**

La confessió fraternal ens allibera de la maledicció de l'aïllament.

Dietrich Bonhoeffer

Qui segeix les petjades de Crist accepta tasques dures

L'esforç de cadascú encaminat a traduir en termes d'actuació quotidiana l'acceptació del missatge de salvació oferta per Crist adquireix avui una dimensió nova i força compromesa.

Qui es posa sobre les petjades de Crist accepta tasques força delicades i més aviat pesades, i això perquè, en la perspectiva de Crist, cada cristià no viu solitàriament sinó que és corresponsable de la sort dels altres. Es una dimensió de vida comunitària fruit de tot allò que Crist ens diu. Però és un tipus de comunitat que no és el resultat d'un conjunt heterogeni de persones que treballen per promoure els altres en tots els aspectes.

El cristià no pot aïllar-se de la resta dels homes i viure per si sol, d'esquena als altres o el que encara és potjor, en contrast amb els altres. Són evidents les dificultats d'una actuació d'aquesta mena. Si donem una mirada als grups, a les comunitats, no és gaire difícil trobar-se amb rumors, xafarderies, rancúnies, enveges, gelosies i coses per l'estil.

I tal vegada tot això ens ve del fet que hi ha alguns que s'interessen pels altres, que fan "comunitat" amb els altres de manera totalment errada. El sermó de Crist és una altra cosa, ni que de vegades ens impressioni. Perquè l'evolució de les nostres mentalitats, gràcies a la profunda exigència de respecte i de llibertat que cada un de nosaltres experimenta, s'adapta amb molta dificultat a una correcció fraterna tan rigorosa com aquella a la qual ens invita Crist.

Per damunt de tot paternalisme, totalment fora de lloc, molt rarament acceptem que algú ens faci veure

algun aspecte de la nostra manera de fer que no sigui correcta, encara que nosaltres ens sembli que pot anar. Llavors invoquem immediatament el dret: no hi

És veritat que, sovint, es fa un tipus de correcció fraterna que ho és tot menys correcció, fraterna. Això, però no estalvia el deure de cada u d'ajudar l'altre a millorar-se i d'aquesta manera donar el suport de manera justa. D'altra banda caldria també deixar d'ésser tan susceptibles i pensar en rivalitats que ens fan posar la qüestió del dret. Perquè el dret, en aquest cas, és egoisme, mentre que per nosaltres cristians és la caritat el que ens dóna la plenitud de la llei.

Ens entrebanquem en les relacions amb els altres i la caritat de Crist se'n ressent completament. S'abaixa el to de la comunitat, de la societat. S'instauen tensions i antagonismes deleteris que, finalment, són mortificadors per a tots.

El profeta Ezequiel experimenta que n'és de difícil sortir airós d'una tasca tan àrdua. Però Crist no admet excuses.

En definitiva, com que ningú no està lliure de debilitats i de fracassos, podrem, fins i tot, dominar el nostre amor propi i principalment acceptar que també els altres realitzin davant nostre aquest deure de sosteniment espiritual. Aquest és el millor perjudici per disposar-nos per dur a terme aquest deure amb tota delicadesa i bondat. Així superarem la llei i tastarem la caritat de Crist.

**Maur Esteve
Abat**

ESTIMAR ÉS TOTA LA LLEI

El deure més gran del cristià és el deure d'estimar. I també és el seu goig. Perquè Déu és amor, i com més estimem més ens apropem a Ell. El cristià té al seu abast el poder estimar semblantment com Déu estima, perquè la seva caritat ha estat vessada en els nostres cors. Per això el que estima des de la fe, estima Déu i els germans il·limitadament, i aconsegueix tota la Llei, perquè l'amor només pot desitjar la glòria de Déu i el bé del proïsme.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma (13:8-10)

Germans, no quedeu a deure res a ningú. L'únic deure vostre ha de ser el d'estimar-vos els uns als altres. Qui estima els altres, ha complert la Llei. No cometre adulteri, no matar, no robar, no desitjar allò que és d'un altre, i qualsevol altre manament, es troba en aquestes paraules: Estima els altres com a tu mateix. Qui estima no fa cap mal als altres. Estimar és tota la Llei.

CARITAT I COMUNITAT

La comunitat cristiana s'ha de construir i mantenir-se mitjançant la caritat, el diàleg, la comprensió i el perdó. Tota comunitat cristiana és una comunitat de creients pecadors, estimats i perdonats per Jesucrist. Només la fe, l'amor i el perdó poden mantenir-la viva i unida. És més fàcil jutjar i excloure; però així es perd el germà i la comunió fraterna. El qui refusa ser estimat és ell mateix que s'exclou. El poder en la caritat de l'autoritat pastoral i el dinamisme de la comunitat es recolzen en la presència viva de Jesús enmig dels seus.

Evangeli segons sant Mateu (18:15-20)

En aquell temps, Jesús digué als deixebles: "Si el teu germà peca, vés a trobar-lo i parleu-ne vosaltres dos sols. Si te'n fa cas, t'hauràs guanyat el germà. Si no te'n fa cas, crida'n un altre o dos més, perquè la cau sigui judicada per la paraula de dos o tres testimonis. Si tampoc no feia cas d'ells, parla'n a la comunitat reunida. Si ni tan sols de la comunitat no vol fer cas, considera'l com si fos un pagà o un públicà. Us ho dic amb tota veritat: Tot allò que lligareu a la terra, quedarà lligat al cel, i tot allò que deslligareu a la terra quedarà deslligat al cel.

Us asseguro també que si dos de vosaltres aquí a la terra s'avenen a demanar alguna cosa, el meu Pare del cel els la concedirà, perquè on n'hi ha dos o tres de units en el meu nom, jo sóc enmig d'ells".

LA BÍBLIA A L'ABAST

Un deute permanent

Germans: No quedeu a deure res a ningú (v. 8a). La nostra gent sol dir que qui paga, descansa. Ha satisfet la justícia distributiva, ja no reté el que és d'altri. No sols està satisfet perquè té la consciència sense cap pes inútil, sinó perquè ha posat en evidència la seva capacitat de complir amb el deure. Podia pagar i ho ha fet. És el que sol fer la gent normal. Per més que avui potser hauríem de dir que és el que solia fer la normalitat de la gent. Puix s'està posant de moda —i és com una mena de plaga encomanadissa— el quedar a deure. Conseqüència de la crisi que el nostre món pateix? Segurament que sí, però hi ha altres causes. Una d'elles pot ser aquest ambient de permissibilitat que tots desgraciadament respirem. Se'ns ha aflluixat la norma moral. I és mala cosa, això. Sant Pau ho recorda als cristians de Roma: No sigueu mal pagadors. I els en dona la raó: perquè el cristià té el deure d'estimar. I aquesta llibertat —la d'estimar els altres— cal que se la prengui com un deute que té amb tothom d'una manera permanent. Així l'única forma de poder viure tranquils és estimar sempre i a tothom. Perquè això d'estimar és com viure. No es viu a glops, ara sí, ara no i tornem-hi. La vida no fa vacances. Ni

teories. Es viu i prou. Així cal que els cristians estimin. L'únic deure vostre ha de ser el d'estimar-vos els uns als altres (v. 8b).

Seguir Jesucrist

Tota la vida de Jesús fou un acte d'obediència al Pare. L'obediència que és una virtut que arrela en la llibertat, és manifestació de l'amor. Per això l'obediència no interessa únicament ni principalment les obres; interessa sobretot la voluntat i la intel·ligència. El qui obeeix, ho fa amb el cor. L'obediència, estima. Per això el cristià, si vol respondre de debò al nom que porta, ha de seguir Jesucrist en aquest camí de fer sempre i en tot la voluntat del Pare. És el camí de l'amor a Déu que comença i es

Estimar com viure

(Rm 13:8-10)

manifesta en l'amor humà. **Estima els altres com a tu mateix** (v. 9b). Sant Pau es fa ressò del manament de Jesús (Mc 12:31) que posa en el primer lloc dels deures del deixeble una sentència repetida més d'un cop en l'Antic Testament, elevant-lo a la categoria del gran manament cristià. Estimar els altres —el proïsme— no és estimar sols els que són com nosaltres, com volia el judaisme, sinó tothom. El proïsme, el que viu o treballa o camina al costat nostre, no s'escull. Ens el trobem i l'acceptem. O no. Sense idealismes ni gustos particulars. Tal com és, amb les seves qualitats i els seus defectes. El nostre amor ens el fa acceptar, disposats a caminar plegats per la salvació d'ell i nostra. Així demostrem que som deixebles d'aquell que, **per nosaltres i per la nostra salvació, davallà del cel i es féu home.**

Estimar és tota la llei

Certament, Sant Pau aquí fa referència a la Llei mosaica. Però el principi que ell proclama, continua essent vàlid també ara. Tots els preceptes de la Llei —la que sigui: també la de l'Església— tenen sentit si ens ajuden a estimar i a expressar el nostre amor. Quan ens n'aparten no sols no serveixen per a res, sinó que poden convertir-se en temptació que fa caure i en motiu d'escàndol. La història de la humanitat i de l'Església de tots els temps està plena d'aquests exemples. I no deixa de ser curiós: quan per la pretensió de salvaguardar algun precepte o part de l'ortodòxia o del que sigui, deixem d'estimar, sempre són els altres els que carreguen amb el nostre desamor. Sempre hi ha algú que queda a recer: nosaltres mateixos. Per això el veritable amor cristià ens manca per estimar-nos nosaltres mateixos —som obra i imatge de Déu també nosaltres— i d'acord amb aquest mòdul, estimar els altres. Ni més, ni menys. Llavors és quan es compleix tota la llei. **Perquè qui estima no fa cap mal als altres** (v. 10). Sinó que els fa tot el bé que pot. Llavors és quan pren tot el seu sentit més genuí el mot "poble", que tantes vegades fem servir per amagar l'egoisme més desferrat que tenim. Per a poder dir "poble" de debò s'ha d'estar disposat a estimar tothom. L'ideal cristià.

Josep M. Aragonès

Cultura científica

"... a fi que els tresors fins ara guardats en les torres d'ivori dels laboratoris científics esdevinguin patrimoni cultural de tots."

Antonino Zichichi

26 - El naixement de la teoria del "Big Bang"

Fa dues setmanes explicàvem que Hubbe havia descobert que les ratlles espectrals de les galàxies llunyanes presentaven un corriments cap al vermell, cosa que volia dir (segons la interpretació física normal que es dedueix de l'efecte Doppler-Fizeau) que l'univers es dilatava com un globus que s'inflés. Això estava totalment d'acord amb la correcció de Friedman a l'equació cosmològica d'Einstein, que corresponia perfectament a un univers no estacionari sinó en expansió un cop suprimida per innecessària la "constant cosmològica". Però calia trobar ara una raó física més precisa d'aquesta gran expansió del cosmos. Per això és en aquest moment que en el món de la ciència neix la inquietud d'una explicació científica de l'origen de l'univers i de la matèria que el forma, i sorgeixen les primeres cosmologies científiques.

Georges Edward Lemaître i l'"Ou còsmic"

Cronològicament la primera que apareix és la d'un sacerdot astrònom: Georges Edward Lemaître (1894-1966). Nascut a Charleroi (Bèlgica) i ordenat de prevere als 28 anys, va anar a cursar astro-

nomia a Cambridge (Anglaterra) i al Massachusetts Institute of Technology (U.S.A.), per tornar a la seva pàtria al cap de 5 anys a ocupar la càtedra d'astrofísica de la universitat catòlica de Lovaina. Al primer any de docència, el 1927, quan encara no havia publicat Hubble els resultats de les seves observacions de galàxies, partint només de la teoria de Friedmann que un univers en expansió era el que millor s'adeia a l'equació cosmològica einsteiniana, ja exposava Lemaître en unes conferències la teoria que l'havia de fer famós: que les galàxies provenen d'un nucli inicial, l'"Ou còsmic" (o bé "Àtom primitiu" com l'anomenà més tard), que va fer explosió. I ja podeu imaginar l'alegria que tingué al cap de tres anys quan s'assabentà dels resultats de Hubble que tan clarament confirmaven allò que ell havia suposat! Desenvolupant amb més detall la seva primera idea de 1927 publica el 1933 l'opuscle "Discussion sur l'évolution de l'Univers". I finalment redacta l'obra més extensa apareguda el 1946: "Hypothèse de l'atom primitif".

Resumint, la seva teoria deia que si ara les galàxies se separen, tornant endarrera en el temps hem d'arribar per força a un moment, que serà l'inicial, en què totes estiguin juntes i facin un conglomerat

(ou o àtom) que contingui tota la matèria de l'univers. Només una superexplosió pot haver causat l'escampall dels seus fragments que són les galàxies que ara veiem. Els trossos que pengueren velocitats més altes són ara més lluny, és clar, i per això les galàxies s'allunyen de nosaltres amb velocitats de recessió proporcionals a les distàncies.

George Gamow i el "Big Bang"

Aquesta teoria de Lemaître fou acollida entusiàsticament per un professor de la universitat de George Washington (U.S.A.) que es deia George Gamow (1904-68). Aquest físic (més que astrònom) havia nascut a Odessa (Rússia) el 4 de març de 1904, i havia estudiat a Leningrad, on obtingué el doctorat en física el 1928. Després de treballar a les universitats europees de Göttingen, Copenhaguen i Cambridge i d'exercir un temps la càtedra de física teòrica de Leningrad mateix, el 1934 es traslladà als Estats Units d'Amèrica on ocupà una plaça a la universitat de G. Washington fins el 1956 en què passà a la del Colorado, a Boulder, on va morir el 19 d'agost de 1968. S'havia nacionalitzat americà el 1939.

El primer article sobre el

tema que ens ocupa va publicar-lo Gamow a la revista "Nature" n. 162, de 1948: "The Evolution of Universe". En ell ja fa una defensa apassionada de l'"àtom primitiu". A part d'altres articles, l'exposició detallada del seu pensament, completant, modificant i raonant amb més extensió la tesi de Lemaître, la féu en l'obra "The Creation of the Universe" (New York 1952; se n'ha fet una traducció castellana publicada per Espasa-Calpe, "La creación del universo", Madrid, 1963). En aquest llibre explica detalladament com degueren formar-se els elements químics que ara trobem presents en el cosmos amb els corresponents percentatges, a partir de les condicions inicials en què es trobaven matèria i energia. En aquest punt discrepa de Lemaître. Aquest considerava que l'"àtom" primitiu va originar primer els elements més pesats (urani, plom, etc) que per desintegracions successives produïren els altres i Gamow, en canvi, considera l'ou còsmic format de neutrons que descomponent-se generaren els protons i electrons amb els quals s'aglutinaren els àtoms lleugers (hidrogen, heli, etc) i a partir d'ells tots els restants.

La teoria de Gamow ja no s'anomenarà de l'"ou còsmic" o de l'"àtom" primitiu, sinó que serà coneguda amb el

nom que ell li posà de "Big Bang" (=gran explosió, o gran esclafit).

Primeres dificultats contra el "Big Bang"

No trigà Gamow a trobar seguidors de la seva teoria. A més d'Eddington, que ja havia acceptat la tesi de Lemaître, cal citar Alpher i Bethe (els noms dels quals amb Gamow feien una certa assonància amb les primeres lletres del alfabet grec, cosa que féu que algú anomenés "alfabètica" la seva teoria). Però ben aviat també sorgiren dificultats. Dues principalment: 1ª Fent el càlcul de marxa enrera segons la velocitat de recessió de les galàxies, resultava que feia només 2000 milions d'anys que s'havia produït el Big Bang, però la geologia demostrava que la Terra tenia més de 4000 milions d'anys d'existència, i el nostre planeta no podia pas ser més vell que l'univers! 2ª Estudiada l'explicació de l'aparició dels elements donada per Gamow, es trobava correcta la formació de l'hidrogen i de l'heli, però no la dels 90 restants!

Calia, doncs, trobar una altra explicació al fet de l'expansió de l'univers? Així es va intentar. En parlarem la setmana que ve.

Francesc Nicolau

Primers textos i comentaris bíblics a Catalunya

La caiguda de l'imperi romà va significar la pèrdua de moltes coses. I amb elles, la unitat i la puresa de la llengua llatina, la qual, conservant altres elements lingüístics, a poc a poc, es transformaria i seria l'origen de les llengües romàniques. El canvi del llatí vulgar al català fou lent i gradual; cap generació no tingué consciència de parlar una llengua nova, diferent de la parlada pels seus pares o els seus avis. Els canvis més sensibles degueren produir-se vers els segles VII al VIII, però no en tenim constància documental.

Encara, el baix llatí barbaritzat fou en els segles IX i X l'única llengua que es va escriure a Catalunya, almenys no són coneguts d'aquells temps, textos en català. Nogensmenys, un segle abans, apareixen en els documents llatins, no sols locucions i noms catalans, sinó també frases i paràgrafs en l'idioma vulgar. Quan el parlar català se'ns manifesta a plena llum en els documents, quan és possible de delimitar-lo geogràficament, ja porta darrera seu moltes generacions que l'han anat gestant, i aquesta gestació tradueix l'existència d'una comunitat de vida més antiga dins aquells límits geogràfics.

La predicació en la llengua comuna

Quan el sacerdot parla als fidels dins les humils esglésies de pedra seca o lligada amb fang, es veu obligat, perquè l'entenguin, a parlar en un altre llenguatge molt allunyat del llatí que estudia: l'essència d'allò que serà amb el temps la llengua catalana.

I aquesta realitat popular esdevingué reconeguda legalment; perquè el concili de Reims de 813 ordenà als bisbes la predicació en la parla vulgar. El de Tours celebrat al mateix any, manava la traducció de les homilies: "... i que cadascun dels bisbes tingui les homilies... que cadascú amb tota franquesa procuri de traduir aquestes homilies a llengua romànica, la qual és parlada al camp, per tal que tothom pugui comprendre més fàcilment el que es diu." Aquesta disposició fou acceptada pel concili de Magúncia de 847 i inclosa entre els capitulars dels reis francs; per la qual cosa, també fou vigent a Catalunya. Així doncs, ja des d'abans del segle IX hi degué d'haver una predicació en català.

Una de les primeres manifestacions literàries de la nostra llengua fins ara coneguda, és les famoses **Homilies d'Organyà**. És un fragment de vuit fulls, trobat a la rectoria d'Organyà (Alt Urgell), que conté textos llatins d'alguns evangelis i d'algunes epístoles comentats en llengua vulgar. Tal vegada, sigui una adaptació d'un sermó occità, possiblement de Sant Marçal de Llemotges, perquè presenta alguns occitanismes.

Un primer esguard podria fer creure que les sis homilies siguin el guió que un rector de poble consignava per escrit d'avançada de les homilies que havia d'adreçar als seus feligresos, perquè l'estil de les Homilies és planer i directe, i sembla adequat a un auditori popular. Aquesta impressió, però, s'esvaeix una mica en observar que l'anònim predicador es dirigia als seus oients tractant-los de "senyors". Com que a Organyà hi hagué una església col·legial que durant tot el segle XII visqué sota la influència dels canonges regulars de Solsona i de Cardona, es podria sospitar que puguin haver estat predicades davant aquells canonges agustinians. Aquesta presumpció no exclou que fossin també adreçades al poble, car en aquell temps la predicació era l'únic mitjà pel qual la paraula de Déu arribava a tothom. Sembla que foren redactades al final del segle XII o el començament del XIII, és a dir, una centúria abans de l'obra de Ramon Llull.

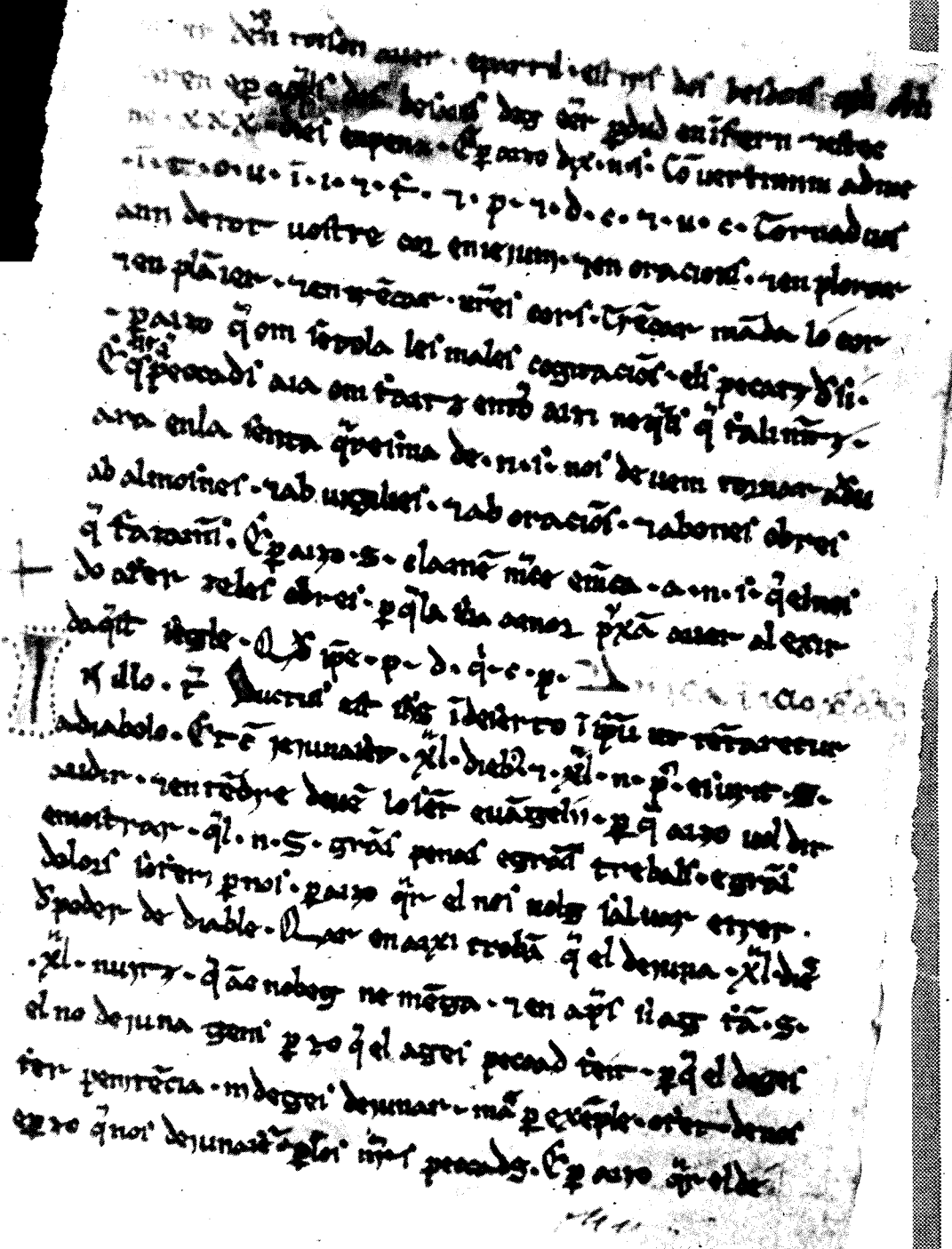
Com que la predicació es feia en romanc, podem creure que abans d'aquesta data hom devia escriure a Catalunya textos per l'estil, que posteriorment han estat perduts. Vet ací una petita mostra d'aquest text venerable, el qual segueix Mt.4:1,ss.

DOMINICA IN ICLO XL.— In illo tempore ductus est ihesus in deserto a spiritu ut tentaretur a diabolo. Et cum ienasset XL diebus et XL noctibus postea esurit. S. audir et entendre deuem lo sent evangeli per que això uol dir e mostrar qel .n.s. grans penas e grans treballs e grans dolors soferi per nos per aizo qar el nos uolg saluar a trer de poder de diable. Qar en aixi trobam qe el dejuna XLa dies. XLa nuitz qe anc no beg ne menga et en apres si ag fam. S. el no deiuna gens per zo qe el ages peccad fait per qe el deges fer penitencia ni deges diunar mas per exemple o fet de nos e per zo qe nos deiunassem per los nostres peccads.

Les epístoles farcides

Eren textos bíblics amplificats per un "farciment" o breu comentari, a la fi o entremig del text llatí habitual, que hom cantava durant la missa. Fou una pràctica corrent, sobretot a França des del segle XI fins el XIV, i hom coneix nombrosos exemples, tant en llatí com en vulgar.

A Catalunya, es conserven les epístoles de **Sant Esteve**, tret dels Actes dels Apòstols (6:8-10; 7:54-59), i la de **Sant Joan Evangelista** en el llibre de l'Eclesiàstic (15:1-6), un aigua-barreig d'interpretacions molt lliures d'uns versicles del quart evangeli, i una llegenda piadosa. L'una i l'altra són escrites en un provençal més o menys catalanitzat i tradueixen gèneres i modalitats vigents a tota la Romània. De la primera, transcriu un breu fragment:

Una plana de les "Homilies d'Organyà", de la qual he transcrit l'última part. El manuscrit fou descobert per Joaquim Miret i Sans, el setembre de 1904, en regirar els pergamins d'aquella extingida col·legiata. El va adquirir del rector de Santa Maria d'Organyà per la quantitat de vuitanta-cinc pessetes. Avui és conserva a la Biblioteca de Catalunya.

Et lapidabant Stephanum invocatem et dicentem:

—Cant lo sant viu les pedres venir, dolç li són, no volc fugir; per son Senyor sofrir martir, e començat aixi a dir:

Domine ihesu, accipe spiritum meum

—Senyer, ver Déus, qui fist lo món e nos traguist d'infern pregon, e puix nos dest lo teu sant nom, reep mon esperit amont.

La poesia bíblica religiosa

L'home medieval era essencialment religiós i teocèntric la seva concepció del món i de la vida, i cal dir que cap a l'últim terç del segle XIII, una alenada d'espiritualitat havia envaït la cultura catalana. No pot estranyar-nos, doncs, que hagin estat conservades algunes poesies datades als segles XIII i XIV. Com a mostra d'aquesta poesia en una llengua ja bàsicament catalana, heus ací la segona estrofa d'un conegut poemeta que interpreta uns versicles de l'evangeli:

Aujats, senyors qui credets Deu lo Payre

Aujats, si us plau, de Jesu lo Salvayre!

Per nos pres mort, no s'ho preset gaire, sus en la creu, on preiget lo laire, e l'hac merce, aixi com ho dec faire. Oi, bel Fil cars! Molt m'es lo jorn doloros e amars.

Les primeres versions bíbliques en romanc

Les versions de l'Antic i Nou Testament en provençal degueren ser les primeres traduccions populars escampades per Catalunya, en tombar el segle XIII. Els valdesos copiaven els Llibres sagrats i ensenyaven a llegir per tal que tothom els pogués llegir i entendre. Anaven a les ciutats i les viles i explicaven en provençal el missatge salvador de l'Escriptura. Aquesta activitat degué ser important perquè el 7 de febrer de 1234, Jaume I decretà unes constitucions prohibint tenir i llegir els llibres bíblics en romanc.

Les traduccions catalanes començaren amb la versió dirigida per Jaume de Montjuïc, enllestida a les acaballes del segle XIII. La següent comparació dels primers versicles de

sant Joan ens permetrà "tastar" quelcom de la riquesa bíblica a Catalunya i algunes fites de la nostra llengua.

Palau de les Arts, Lió ms. 36 Caligrafia del segle XIII

1:1 In principio erat verbum et verbum erat apud Deum et Deu era la paraula.

2 Aiso era el començament ab Deu.

3 Totas causas so feitas per lui e senes lui es fait nient.

Bíblia BNP ms. esp.4 Còpia catalana del segle XV

1:1 En lo començament era la paraula e la paraula era ab de e deu era la paraula.

2 axo era en lo començament.

3 ab deu totes coses son fetes per ell e sens ell nanguna no es feta.

NT. interconfessional Barcelona, ed. 1977

1:1 Al principi ja existia aquell que és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu.

2 Era, doncs, amb Déu al principi.

3 Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no ha vingut sense ell.

Amb el temps, la paraula de Déu en romanc influí en la nostra oratòria i en les nostres lletres, com santificant la nova llengua eixida del llatí.

Joan González i Pastor

Els problemes de Bolívia, segons la missionera M.^a del Claustre Bonet

La manca de sacerdots i l'alcoholisme.

"L'indi bolivià és profundament religiós. Ara bé, la formulació de la seva fe és molt externa i sensible; ho expressen amb processons, imatges, estampes, flors, aigua benèdida. Els cal una formació cristiana més a fons", ens diu M.^a del Claustre Bonet i Punseda, missionera de "Jesús-Maria" a Bolívia, que ha vingut unes setmanes a Catalunya de permís i per gaudir d'uns dies de descans, acompanyada de la seva pròpia família.

El gran problema pastoral que té Bolívia és la manca de sacerdots. La mare M.^a del Claustre Bonet ens diu que l'arxidiòcesi de Santa Cruz de la Sierra —gairebé d'un milió d'habitants— només disposa de 96 sacerdots, dels quals només cinc són nadius. "Nosaltres procurem crear comunitats cristianes. A Cochabamba el nostre institut dirigeix uns cursos de catequesi per a dirigents seglars." Altres missioneres preparen líders pagesos i visiten distintes poblacions per enfortir la fe de les comunitats cristianes. D'alguna manera supleixen la tasca del sacerdot.

L'alcoholisme és la gran lacra de Bolívia

Malgrat que l'indi bolivià és religiós i li agrada llegir la Bíblia, a resar i cantar, cal dir que la gran lacra de Bolívia és l'alcoholisme i una mena de droga perniciosa. "La coca és una herba que els dona certa força, però els destrossa el seu cos i la seva ment. Bolívia exporta droga a tot el món, però només se'n beneficien les multinacionals que exploten el negoci", en diu tota trista M.^a del Claustre.

"Moviment familiar cristià"

És interessant saber que el bolivià és aficionat a la pregària mental. El "Moviment familiar cristià" és acceptat i desenvolupa un gran bé, car una altra de les calamitats és la manca del sentit de família. Per no res se separen els esposos, i qui en paga les conseqüències són els fills. Per altra banda l'Església no està prou fonamentada. "Les distàncies i manca de comunicacions fa que la tasca apostòlica sigui més difícil. Els rius, la selva, les neus perpètuas i la falta de camins, dificulta molt la nostra labor apostòlica", ens diu la missionera.

Generalment tots els col·legis són subvencionats per l'Estat. I on no arriba l'administració pública, ho supleixen les institucions de l'Església. "Als nostres col·legis l'ensenyament és pràcticament gratuït. Estem afiliats a 'Fe i Alegria', que és una institució creada pels jesuïtes per tota l'Amèrica per potenciar les escoles i els centres socials i assistencials de l'Església en el país."

La Congregació de Jesús-Maria dirigeix a Santa Creu de la Sierra dos col·legis amb un total de 3.200 alumnes. Les religioses són nadius i estrangeres. L'ensenyament de la religió entra dins els programes educatius de l'Estat, però molt lleugerament. Les missioneres de Jesús-Maria es lliuren tant a l'ensenyament com a distintes formes d'ajut social: dispensaris, farmàcies, centres per a orfes, per a avis i per a gent marginada.

La missionera M.^a del Claustre Bonet, que porta més de quinze anys a l'Amèrica del Sud, ens explica moltes altres coses de les seves missions. I no deixa de manifestar la seva alegria quan ens diu que a Bolívia reben "Catalunya Cristiana". "Ens fa molta il·lusió rebre aquest setmanari d'informació religiosa, perquè seguim així tot el que passa a la nostra terra."

Francesc Gamissans

La mare M.^a del Claustre Bonet i la mare M.ª Josefa amb indis "tobas" a Oruro.

Joves de la raça de bronze en l'altiplà de La Paz.

Col·legi "Cardenal Cushing" de l'institut a Santa Cruz de la Sierra.

L'Institut "Jesús-Maria" en el món

L'Institut de "Jesús-Maria" fou fundat per Claudina Thevenet, que va néixer a Lyon el 30 de març de 1774. En el silenci, la caritat i l'abnegació pròpia es va forjant la seva forta personalitat que admira a tots els que l'han conegut o estudiat. Mor a Lyon el 3 de febrer de l'any 1837.

La Congregació de Jesús-Maria, tan coneguda al nostre país, té cases a tot el món: Europa, Àsia, Àfrica, Amèrica i Oceania.

A Bolívia dirigeix un col·legi de 2.500 alumnes en la ciutat de Cochabamba, un centre catequètic i un dispensari. A Oruro disposa d'una escola d'auxiliars d'infermeria. A Santa Cruz de la Sierra, a Kami i a Arani, dirigeix col·legis gratuïts amb nombrosos alumnes. La Congregació és a Bolívia des de l'any 1961, i ja ha obert un noviciat, on es preparen postulants nadius per la extensa tasca apostòlica d'aquell país sud-americà.

COSTUMS I TRADICIONS

El vot de dos esclaus

Ha plogut molt, i a vegades no tant com caldria, d'ençà que a Tortosa hi havia dos esclaus alexandriņs comprats pel capítol catedralici per a pastar pa. Durant tretze anys ho feren a plena satisfacció dels canonges si bé, com és natural, a desgana perquè els abellia la llibertat.

Fou per això que segons la tradició, cada vegada que els dos sarraïns passaven pel claustre i comprovaven la gran devoció dels tortosins per la Verge dita del Palau i venerada en aquell lloc, sentien desig de demanar-li, també, la seva ajuda. Els costà tretze anys, com hem dit, de fer-ho i li prometeren que en cas d'aconseguir la llibertat, li enviarien des d'Alexandria un riquíssim drap cascun.

La Verge, no pel regal, ja se suposa, sinó perquè els moros també són fills de Déu, féu el miracle i, una nit, aquells dos homes es trobaren amb les cadenes trencades i la porta de la masmorra oberta. Prengueren un pa i dos càntirs d'aigua i es dirigiren al riu on hi trobaren un esquif amb dos remes, a punt. S'hi embarcaren i sense contratemps arribaren a mar obert i amb un temps increïblement bo, navegaren fins a poder tornar a trepitjar la seva enyorada pàtria.

Bon punt arribats, compraren els dos draps més rics que trobaren. Eren brodats en or i de bella factura. Aleshores en compliment de la seva paraula de moros —cosa que a vegades oblidem els cristians quan fem una promesa—, cercaren una caixa prou forta per a resistir els embats de la mar, hi ficaren

els draps amb una carta adreçada al capítol tortosí explicant la seva meravellosa alliberació i la promesa feta. Després enquitrانaren la caixa i la llençaren a l'aigua.

Arribada aquella a les tranquil·les aigües de Tarragona on trobada per uns pescadors, l'obriren i llegida la carta per uns moros, la portaren a l'Arquebisbe, el qual, d'acord amb el seu capítol decidí quedar-se un dels draps per a la Catedral de Tarragona i enviar l'altre a Tortosa, amb una relació dels fets.

Els tortosins reberen el seu drap amb gran joia i els dos foren col·locats en els claustres de les respectives catedrals. A Tortosa, a més a més, juntament amb un tapís amb dos lleons daurats i les cadenes trencades. Un pergami al costat explicava la tradició i acabava així: "Diuse que los dits Moros per algun atemps foren certificats hon eren los dist dos Draps com eren arribats en la forma damunt dita, é que per los miracles desús dits ells se feren Christians, é anaren al Sant Sepulcre, é feren bona fi, é foren colocats en la gloria del Paradís".

És per això que en memòria de tant miraculosos fets, a Tortosa el segon diumenge de setembre es commemora la festa de la Verge del Palau. També en els Goigs, en castellà, s'explica el miracle, acabant amb aquests versos: "Los esclavos que supieron/ Esta dicha que lograron./ Alegres se bautizaron./ Y á Jerusalem se fueron./ Y en el sepulcro sirvieron/ Hasta su muerte dichosa..."

Esteve Busquets i Molas

LA SARDANA I LA DANSA

L'Esbart" Egarenc i la cobla marinada a Bulgària

Esbart i cobla han posat unes quantes pedres més a l'edifici que, un dia o altre, faci entendre a tots els països estrangers, que el folklore hispà té alguna cosa més que toros, flamenc i folklore andalús. L'èxit assolit a Bulgària és un dels més sorollosos que he tingut oportunitat de contemplar, aconseguint aquella postura que vulgarment en diem de "posar-se el públic a la butxaca".

Clar que l'Esbart Egarenc tingué la picardia de començar l'espectacle, de dues hores de durada, amb el Ball de Gitanes, confonent així el públic que, de bon antuvi, ja es creia espectador d'aquells balls que ell espera d'una ambaixada sortida d'Espanya. Però la picardia es convertí després en doble mèrit ja que la reacció del públic fou igual irtenso per la "Marina" d'en Sans (aplaudida abans d'acabar, com en les millors representacions de casa nostra), i en la "Verema" d'en Navarro, també aplaudida en diferents passatges de la dansa.

Després el "climax" ja era constant, i esbart i cobla pogueren gaudir d'aquest inefable sabor dels aplaudiments, que foren definitius en l'última part —la tercera— que acabava amb l'espectacular "Galop de panderetes", que aixecà el públic de les seves localitats.

Com que les actuacions no foren moltes la cobla omplènà els dies buits amb improvisades ballades de sardanes. La sardana, fins i tot vista per primera vegada, o sigui desconeixent el seu secret interior, és una dansa que interessa i captiva desseguida, potser per la seva pròpia senzillesa, perfectament acotxada

per la majestuositat de la música. És natural que els búlgars no es possessin a les rotllanes, que formàvem els components de l'esbart i directius, però no hi hagué cap inconvenient perquè s'hi incorporessin els elements del grup búlgar de dansa que visitarà Barcelona i Catalunya el proper mes, i foren suficients unes petites nocions sobre el terreny per aconseguir que búlgars i catalans ballessin agermanats la nostra bella dansa.

Ara n'adono que no he dit que la gira de l'Esbart Egarenc era també la primera part d'uns actes d'agermanament entre les ciutats de Haskovo, al sud-est de Bulgària, i Terrassa, agermanament que tindrà la compensació de la visita del grup Zornitza, d'aquella població búlgara, grup que, dintre els festivals de les Jornades Internacionals Folkloriques que organitza l'Esbart Lluís Millet tindrà oportunitat de visitar altres poblacions catalanes. Però això ja és una altra història.

El que cal ara, i així em plau fer-ho, es deixar constància de com uns grups de persones ben distanciades per diferents aspectes, han conviscut unes jornades que ni la pallissa de quasi set mil quilòmetres fets en autocar, no ha pogut atenuar.

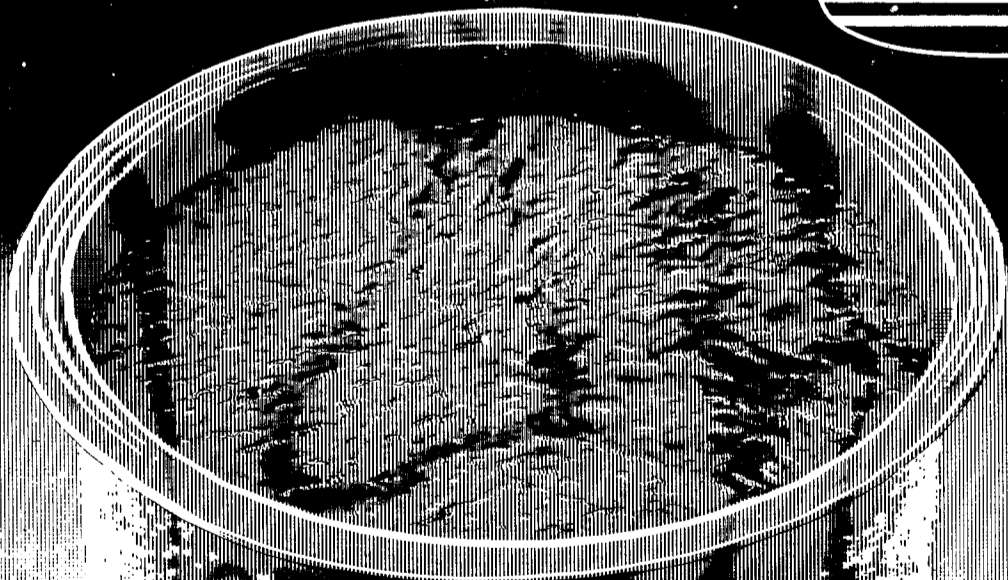
El Mestre Joan Llongueres, que tan bona tasca docent realitzà amb les seves cançons amb gestos, en tenia una que diu "cantant i ballant la gent es fa gran". Jo hi afegiria: "Cantant i ballant la gent es comprèn".

Josep Ventura

MOUSSE

com un bombó gelat

DANONÉ

ES PREN
BEN FRED

DANONÉ

La Lliga, d'un cop d'ull

Jornada 1					Hèrcules	Racing								Eix				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	2 +2	2	2 +2	2 +2	2 +2	2	1 -1	1 +1	1 +1	1 -1	1 +1	1 -1	0 -2	0 -2	0 -2	0	0	0 -2

ENCREUATS

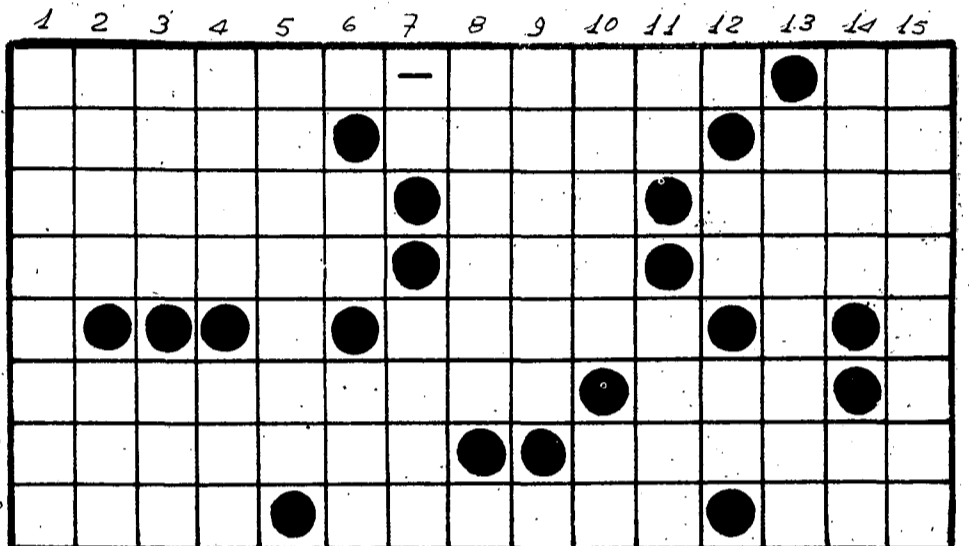
Per Rosa Collell

HORIZONTALS

- 1- Estasiòleg i historiador, actualment és professor agregat i cap de Ciència Política de la Universitat. A. de Barcelona. Cinquanta-cinc.
- 2- Riu que neix prop del Puigmal i desemboca a l'Ebre. Tomàs, un dels dotze. (A l'inrevés nom de consonant).
- 3- Instrument fet de cordes per fer penitència. (A l'inrevés, nom d'home). Així sia.
- 4- Lloar una mica falsament. (A l'inrevés, patriarca). (A l'inrevés, individu d'una comunitat originària de Palestina i dispersa arreu del món).
- 5- Consonant. Cinquanta. Pàtria de Francesco. Consonant. Preposició.
- 6- Menyspreu públic. Que te característiques semblants. Consonant.
- 7- Lloc especial per a pregar. (A l'inrevés, cacèria).
- 8- Peça que cobreix una caixa, un recipient. Llargària del buc d'una nau. Altar.

VERTICALS

- 1- Judes.
- 2- (A l'inrevés jorns). Grana.
- 3- Vivenda esquimal. Arrel comestible.
- 4- Una mena de tela. (A l'inrevés, nom d'una marca de llet).
- 5- Brusca disminució del vent i a vegades de la marejada.
- 6- Inicial de punt cardinal. (En castellà, anar). Aniré.
- 7- Cinc-cents. Un licor dolç.
- 8- Natural de Milet (Àsia Menor). Cinquanta.
- 9- (En femení, que es fa odiar). Vocal.
- 10- Forma prefixada del mot llatí lígnum, que significa "fusta". Veu de comandament.
- 11- (A l'inrevés, la meva). Muller d'Abraham.
- 12- Inicial de punt cardinal. Ocell. Virtut teològica.
- 13- Una de les cinc parts del món.
- 14- No greu. Acabament d'infinitiu.
- 15- Dany, greuge que hom infligeix a algú.

SOLUCIÓ

15- Venjança. 14- Lleu. Ar. 13- Àmerica. 12- S. Au. Fe. 11- am. Sara. 10- Ligni. Ar. 9- Odiosa. O.	8- Milesi. L. 7- D. Anis. 6- E. Ir. Iré. 5- Recalmó. 4- Dri. OTA. 3- Iglu. Nap. 2- seiD. gra.	1- Iscariot.	5- R. L. Assis. R. A. 4- Adular. eon. neuJ. 3- Ciliç. Iig. Amen. 2- Segre. Didi. aie. 1- Isidre Molas. LV.

HUMOR

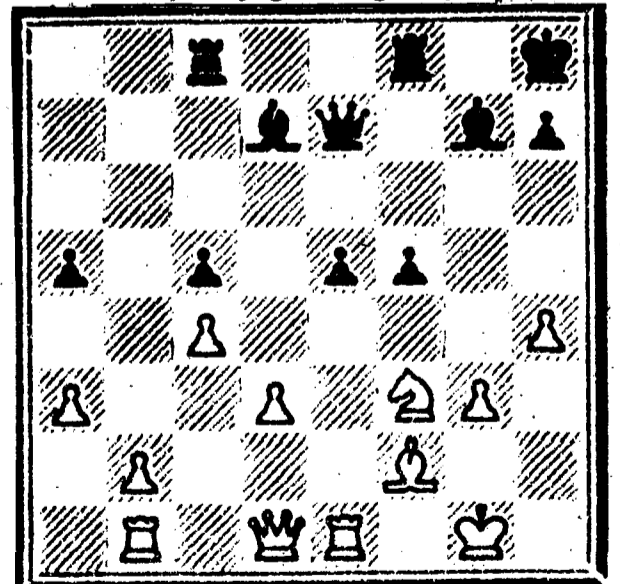

ESCACS

Per Jaume Mora

DIAGRAMA 128

Blanques juguen i guanyen.

Si les negres juguessin estarien un xic millor, però es dona el cas que no. Que són les blanques les quines juguen.

Solució al Diagrama 127

1...Te5-e1, 2 Rf2-g3 Te1-g1+, 3 Rg3-h2 Tg1-g2+, 4 Rh2-h1 Cg5-f3 i mat.

Jesús ens parla

Busquem l'evangeli del diumenge: Evangeli de Sant Mateu, capítol 18, versets del 15 al 20 (Mt 18:15-20).

Reflexionem: 1. És molt fàcil jutjar els altres i trencar la nostra amistat amb ells. Però així com Déu ens estima i perdona a cadascú de nosaltres, també nosaltres hem d'estimar i perdonar els altres.

2. Déu vol el bé i la felicitat de tothom. Aquest ha de ser també el nostre desig. El noi i la noia cristians s'esforcen per crear lligams de germanor. Ningú no s'ha de sentir exclòs de la nostra amistat, dels nostres jocs i de la nostra alegria.

3. Si algú s'entossudeix a obrar malament i crear enemistats, serà ell mateix que no voldrà participar de la nostra amistat i de la nostra companyia. Aleshores pregarem per ell, esperant que un dia ens somrigui i ens allargui la mà.

El mossèn

L'EIXERIT

SUPLEMENT INFANTIL DE "CATALUNYA CRISTIANA"

ANY V

220

L'angelet Ignasi

Adéu, Yolanda!

¿No us agradaria a vosaltres ser amics de tots els nois i noies del món? Home, estimar tothom sí, però ser amic és una altra cosa! És impossible.

Perquè quan una amistat és de debò és com una planta d'aquelles tan boniques i delicades, i vol moltes atencions. ¿Com ho faria per parlar amb tots, per jugar amb tots, per ajudar-los a tots? És impossible.

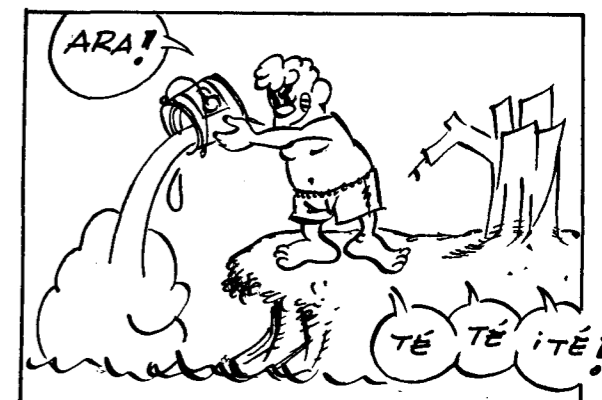
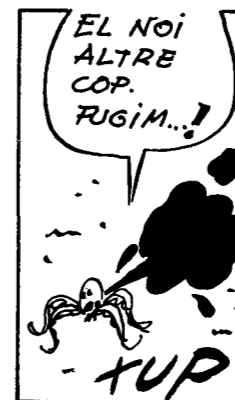
Ara ja em passa que de vegades em sento com trist. Penso en tots els Eixerits i Eixerides...què fan?...pateixen?...tenen bona salut?...estan contents?...etc. És impossible saber-ho.

És clar, com sens dubte feu cadascú de vosaltres, també jo vull ser un amic de veritat de tots els Eixerits i Eixerides que de temps haens coneixem i som amics.

Doncs bé, la Yolanda és una d'aquestes. I ara se'n va. Molt lluny. Amb tota la família. Tots els seus amics i amigues estem una mica tristos. Yolanda, ¿oi que guardaràs un raconet del teu cor per a tots els amics i amigues que ens quedem aquí?

Un dia vaig sentir una persona gran que deia: Per a una verdadera amistat no hi ha distàncies ni fronteres. I vull creure que tenia raó. Adéu, Yolanda, fins sempre.

L'EIXERIT

HORIZONTALS:

1. Au de corral. 2.- Recipient de cuina amb dues nances i tapa. El que té possessions. 3.- Sigui. Ximple, beneit. 4.- Instrument musical. 5.- (En llatí, en. Consonant. Consonants. 6.- Instrument musical. 7.- Aquella llei que deien alguns antics "ojo por ojo y diente por diente". Déu egipci. 8.- Vocal. Consonants. Cinquanta.

VERTICALS:

1.- Ca. Lletra grega. 2.- Pacte. 3.- Extensió d'aigua que ocupa una depressió de la terra. Bulb comestible i que està compost de grans. 4.- Nota musical. (En plural, especie de graners que hi ha a Galícia. 5.- U. Metall. Embarcació de recreació. 6.- Alguns en diuen "Vara de Jessè", flor blanca molt olorosa. Inicial de punt cardinal. Consonant. 7.- Quasi parar una cosa: el vent, la tempestat. 8.- (A l'inrevés, vehicle de dues rodes amb motor. Contracció.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								●
2					●			
3				●				
4	●							
5			●		●	●		
6								●
7						●		
8		●						●

Solucions

1.- Gos. Iota. 2.- Aliança. 3.- Llac. All. 4.- La. Orris. 5.- I. Or. lot. 6.- Nard. N. B. 7.- Amalnar. 8.- otom. Al.

VERTICALS:

1.- Gallina. 2.- Olla. Amo. 3.- Sia. Orat. 4.- Acordió. 5.- In. R. NM. 6.- Ocarina. 7.- Talló. Ra. 8.- A. LSTB. L.

HORIZONTALS:

LEGENDAS

L'avi Pere era molt amic d'en Bufa. En Bufa era un home seriós que vivia sol en una casa petita, a llevant del poble. Feia de recader dos dies a la setmana. La gent deia que era vegetarià, naturista i qui sap quantes coses més. De veritat, veritat, li agradava tot i menjava de tot, com tothom. Però, en Bufa, a més de menjar li agradava llegir. Anar al teatre, assistir a concerts. Anar a l'Òpera, quan cantava segons qui. O quan representaven segons què. En tard feia algun viatge. L'home no anava gaire lluny, però a ell li era ben indiferent. El seu afany de conèixer, tant podia quedar satisfet visitant el poble veí, com fent una bona estada a Viena o a Florència. A més, havia rodat tant fins als quarante anys, que amb tot el què havia conegut ja es donava per ben satisfet.

L'avi Pere sabia que en Bufa era personalment massa ric per poder pensar només en el diners. Si només hagués tingut la dèria dels diners, fent-la per l'extranger com la va fer, hauria tornat ben folrat. Però en Bufa a més de diners volia altres coses i s'organitzà la vida d'una forma que per ell, era la més enraonada. De res, massa. Deia. Si vull tenir molt de tot, em caldrà dedicar-me només, a fer-me ric. I aleshores que en treure de tenir molt de tot si no em queda temps per gaudir-ne. Si menjo discretament i senzill, podré llegir amb mesura. Si lleigeixo amb capteniment podré gaudir d'algun concert que m'abelli. Si tinc diners per viure justet, justet, i treball de recader dos matins a la setmana, arrodneixo els meus ingressos, m'humanitzo treballant i no faig cap tort a l'altre recader, que es casat i te mainada.

En Bufa coneixia perfectament l'anglès i el francès i podia desmpellegar-se bé, si li calia, per aconseguir quelcom d'un alemany.

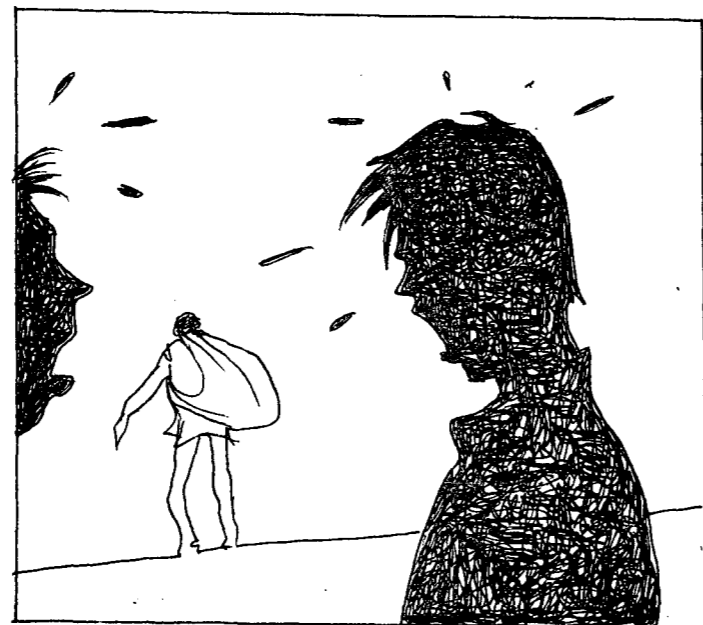
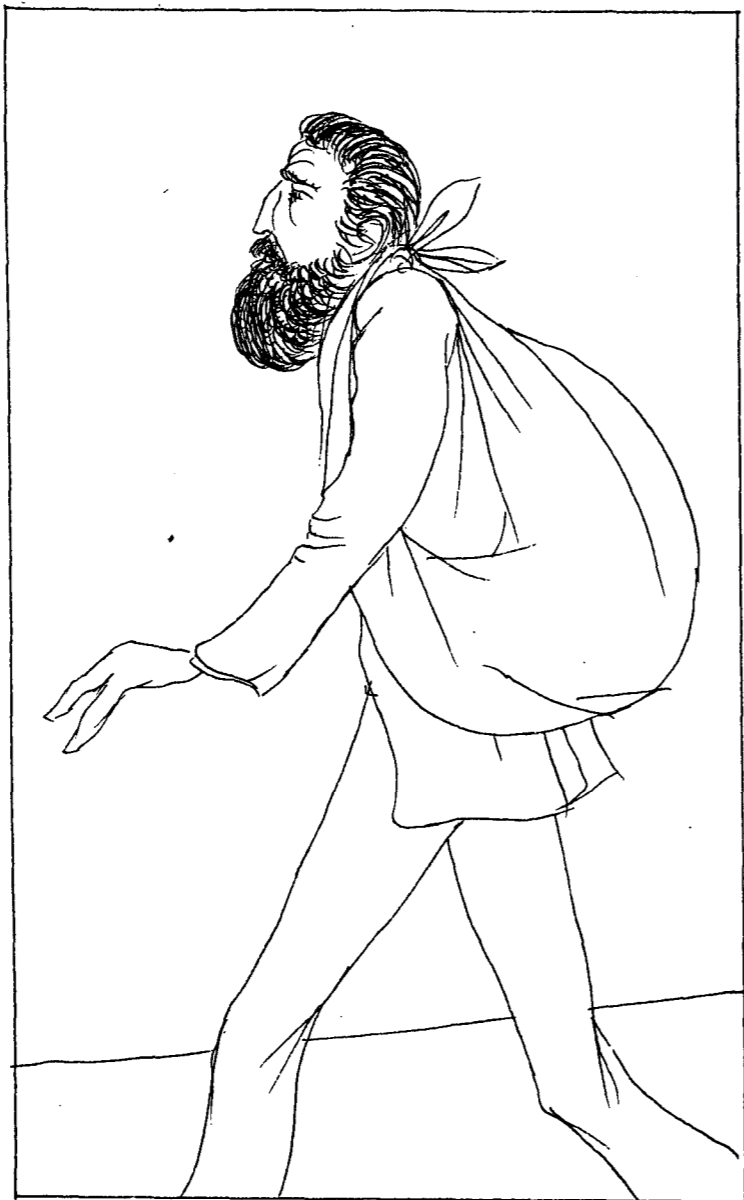
En Bufa tenia el cap poblat de cabells grisos. I lluia una barba llarga que anava esdevenint blanca. Anava molt polit. La seva pell era d'un bru suau. D'arrugues, només les indispensables. Els ulls, apacibles, us miraven atentament. Eren manyacs, transparents: d'un to de clova d'avellana.

Un dimecres al matí, en Bufa, s'enfilà al tren de quarts de vuit —en Bufa feia el viatge de recader els dimecres i divendres—. Prengué seient. Deixà el fardell al seu costat i es disposà, com era costum en ell, a llegir.

Davant seu s'assegueren dos nois d'una vintena d'anys per barba. Es posaren a parlar anglès, per practicar-lo i fatxendejar una mica. El tema de la conversa recaigué damunt el seu company de departament: En Bufa. Que si sembla un mormó. Que si deu vendre Bíblies a domicili. Que si deu ser l'anacoreta del Maresme. Que si tomba, que si gira. Tot el viatge en Bufa fou el motiu central de les pràctiques d'anglès.

Arribats a Barcelona en Bufa recollí el farcell i dirigint-se, amb un anglès impecable a aquells dos jovenets, els demanà:

—Excuseu-me. Serieu tan gentils d'indicarme si això es l'estació de França, o be... em cal anar més enllà, encara.

DIUMENGE 9

PRIMERA CADENA

- 10.00 CONCERT
- 10.30 EL DIA DEL SENYOR-Santa Misa
- 11.30 POBLE DE DÉU
- 12.00 TEMPS I MARCA
- 15.00 TELEDIARI-1.ª ed.
- 15.20 L'OCELL BOIG
- 15.50 PORTEU-LOS VIUS "El millor enemic"
- 16.40 VAL MÉS PREVENIR
- 17.05 PRIMERA CURSA DE CAVALLS
- 17.10 M.A.S.H. "Querida Peggy"
- 17.35 SEGONA CURSA DE CAVALLS
- 17.45 BIOLOGIA DE DAVID BELLAMY "El banc de la terra"
- 18.10 TERCERA CURSA DE CAVALLS
- 18.15 LA PRÒXIMA SETMANA
- 18.25 ESTUDI DIRECTE
- 20.00 LA SARSSUELA
- 21.00 TELEDIARI-2.ª ed.
- 21.25 VOLTA CICLISTA A CATALUNYA
- 21.35 REYLLI, AS D'ESPIES "El Trust"
- 22.30 ESTUDI ESTADI
- 23.25 AUTORRETRAT
- 00.20 COMIAT

SEGONA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 10.30 SANTA MISSA
- 11.30 MIRAMAR ESPORTIU
- 14.00 CARA A CARA. Programa informatiu
- 14.30 MÚSICA PER A TOTHOM
- 15.00 MISTERI-"Nocturn"
- 15.30 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 15.30 DEIXA PAS A L'AMOR (Nova sèrie)
- 16.00 LA PORTA DEL MISTERI
- 17.00 ESTRENOS TV-"Dinastia"
- 18.45 EL ZORRO-Ep. n.º 8
- 19.05 PARLEM D'AMOR
- 20.05 MINDER-"Curses a Plumvick"
- 21.00 MÚSICA I MÚSICS
- 21.30 EL DOMINICAL
- 22.30 LLARMETRATGE "La Osa Mayor y las Estrellas"
- 23.50 COMIAT

DILLUNS 10

PRIMERA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 13.30 MIRAMAR ESPORTIU
- 14.00 CREAM I VIURE
- 14.25 MIRAMAR
- 15.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 15.00 TELEDIARI 1.ª edició.
- 15.35 EL GRAN HEROI AMERICÀ
- 16.30 CREMALLERA
- 17.30 PROGRAMES INFANTILS-INTERCANVIS AMB LA U.E.R.
- 18.00 BARRI SESAMO
- 18.30 LA DANSA
- 19.00 OFICIS PER AL RECORD "Els guitarrers"
- 19.30 LA TARDA
- 20.30 CONSUM
- 21.00 TELEDIARI-2.ª ed.
- 21.35 PAISSATGE AMB FIGURES "Francisco de Goya"
- 22.00 PURPURA I NEGRE-Ep. núm. 2
- 23.00 SEQÜENCIES
- 24.00 TELEDIARI
- 00.05 COMIAT

SEGONA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 16.45 TEATRE CATALÀ "La Mandrágora"
- 18.00 ELS MUSEUS
- 18.15 PLANETA IMAGINARI
- 18.45 L'ESPORTIU DE LA TARDA
- 19.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 19.00 AGENDA
- 19.10 DR. SNNUGLES
- 19.35 POSTA A PUNT
- 19.50 ARC IRIS
- 20.05 TAULA D'ANUNCIA
- 20.35 ¿POP-QUÈ?
- 21.35 CICLE CINE MUSICAL AMERICÀ "Nit i Dia" (Night and day)
- 23.50 ÚLTIMES PREGUNTES
- 00.20 TELEDIARI 3
- 00.50 COMIAT

DIMARTS 11

PRIMERA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 10.30 CINEMA INFANTIL
- 12.00 BASQUET: Licor 43-Barcelona
- 13.00 COMARQUES
- 14.00 ESPECIAL JORDI PUJOL
- 14.25 MIRAMAR
- 15.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 15.00 TELEDIARI 1.ª ed.
- 15.35 EL GRAN HEROI AMERICÀ
- 16.30 TOCATA
- 17.30 PROGRAMES INFANTILS INTERCANVIABLES
- 18.00 BARRI SESAMO
- 18.30 CIRC
- 19.30 LA TARDA
- 20.30 AL MIL PER MIL
- 21.00 TELEDIARI 2.ª ed.
- 21.35 L'HOMI I LA TERRA "Altanería" (I)
- 22.00 ESCRIT PER A TV "Querido insensato"
- 23.30 EN PORTADA
- 00.10 TELEDIARI
- 00.15 COMIAT

SEGONA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 15.00 DOCUMENTAL-"Occitània"
- 15.30 NÚRIA FELIU
- 16.15 ESPECIAL PAU CASALS
- 17.15 TEATRE: "Terra Baixa"
- 18.15 PLANETA IMAGINARI
- 18.45 L'ESPORTIU DE LA TARDA
- 19.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 19.00 AGENDA
- 19.10 DR. SNNUGLES
- 19.35 POSTA A PUNT
- 19.50 ARC IRIS
- 20.05 A L'AIRE LLIURE
- 20.30 AMB LES MANS A LA MASSA "Extremadura"
- 21.00 LA CARTOIXA DE PARMA-Ep. n.º 4
- 22.00 L'EDAT D'OR
- 00.00 TELEDIARI 3
- 00.30 COMIAT

DIMECRES 12

PRIMERA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 13.30 COMARQUES
- 14.00 MIRALLS
- 14.25 MIRAMAR
- 15.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 15.00 TELEDIARI 1.ª ed.
- 15.35 EL GRAN HEROI AMERICÀ
- 16.30 NOSALTRES
- 17.30 PROGRAMES INFANTILS
- 18.00 BARRI SESAMO
- 18.30 ELS VIATGES DE GULLIVER
- 19.30 LA TARDA
- 20.30 UN MÓN FELIÇ?
- 21.00 TELEDIARI 2.ª ed.
- 21.35 DINTRE D'UN ORDRE
- 22.00 SESSIÓ DE NIT "Plan siniestro"
- 24.00 TELEDIARI
- 00.05 TESTIMONI
- 00.10 COMIAT

SEGONA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 16.45 LES NITS DE LA TIETA ROSA
- 17.15 PUNT DE REUNIÓ
- 18.15 PLANETA IMAGINARI
- 18.45 L'ESPORTIU DE LA TARDA
- 19.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 19.00 AGENDA
- 19.10 DR. SNNUGLES
- 19.35 POSTA A PUNT
- 19.50 ARC IRIS
- 20.05 IMATGES DEL CINE MUT
- 20.30 LA HISTORIETA
- 21.15 ESTUDI OBERT
- 23.00 LA BOMA MÚSICA
- 00.00 TELEDIARI 3
- 00.30 COMIAT

DIJOURS 13

PRIMERA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 13.30 COMARQUES

- 14.00 LES NOSTRES COSES
- 14.25 MIRAMAR
- 15.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 15.00 TELEDIARI
- 15.35 EL GRAN HEROI AMERICÀ
- 16.30 OBJECTIU 92
- 17.30 MICKY I DONALD
- 18.00 BARRI SESAMO
- 18.30 D'ACÍ PER ALLÀ
- 19.30 LA TARDA
- 20.30 DE PELLÍCULA
- 21.00 TELEDIARI 2.ª ed.
- 21.35 CAIGUDA I AUGI DE REGINALD PERRIN Ep. n.º 9
- 22.05 DOCUMENTAL
- 23.05 DOCUMENTAL
- 24.00 TELEDIARI
- 00.05 COMIAT

SEGONA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 16.45 LES NITS DE LA TIETA ROSA
- 17.15 LA CASA DE PAGÉS
- 17.45 AL CALIU DE LA FELIU
- 18.15 PLANETA IMAGINARI
- 18.45 L'ESPORTIU DE LA TARDA
- 19.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 19.00 AGENDA
- 19.35 POSTA A PUNT
- 19.50 ARC IRIS
- 20.05 LEO CONTRA TOTS
- 21.05 BERSTEIN BEETHOVWEN "Setena simfonia"
- 22.05 CINE CLUB "Ecurrir el bulto"
- 00.20 TELEDIARI 3
- 00.50 COMIAT

DIVENDRES 14

PRIMERA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 13.30 SER MAR
- 14.00 MUSICAL
- 14.25 MIRAMAR
- 15.00 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 15.00 TELEDIARI 1.ª ed.
- 15.35 SESSIÓ DE TARDA "Tengo 17 años"
- 17.30 L'INSPECTOR ESQUIROL
- 18.00 BARRI SESAMO
- 18.30 L'ART DE VIURE
- 19.30 LA TARDA
- 20.30 AL GALOP
- 21.00 TELEDIARI 2.ª ed.
- 21.35 SUPERSTAR
- 23.00 PETITA GLORIA E. n.º 2.
- 23.55 TELEDIARI
- 00.00 CONCERT SENTIT
- 00.40 COMIAT

SEGONA CADENA

- CIRCUIT ESTATAL
- 15.30 UNA DÈCADA DE DESTRUCCIÓ "Obrint camí"
- 16.25 EN PARALLEL, ELS JOVES
- 17.30 ÚLTIMA FRONTERA
- 18.30 TEMPS DE PAU
- 19.30 LA CLAU
- 00.15 TELEDIARI 3
- 00.45 COMIAT

DISSABTE 15

PRIMERA CADENA

- CIRCUIT ESTATAL
- 12.50 LOTERIA NACIONAL
- 13.00 GENT JOVE
- 14.30 PROTAGONISTA, EL VI
- 15.00 TELEDIARI 1.ª ed.
- 15.35 LA PETITA LULÚ
- 16.00 PRIMERA SESSIÓ "Mar de arena"
- 18.00 ELS SAVIS
- 19.00 LOU GRANT
- 20.00 VOSTÈ, PER EXEMPLE
- 21.00 TELEDIARI 2.ª ed.
- 21.25 INFORME SETMANAL
- 22.30 DISSABTE CINEMA
- 00.35 COMIAT

SEGONA CADENA

- CIRCUIT CATALÀ
- 10.30 PLANETA IMAGINARI
- 11.30 CATALÀ DE PRIMERA MÀ
- 12.00 L'AVENTURA DELS CATALANS
- 12.30 PLEITEGUENSAM
- 13.00 24 HORES AMB...
- 13.30 UN MILLÓ PER AL MILLOR
- 14.30 RECULL INFORMAATIU
- 15.00 QUÈ VOL VEURE?
- 15.30 CONNEXIÓ AMB MADRID
- CIRCUIT ESTATAL
- 15.30 LES VIGILIES DEL NOSTRE TEMPS
- 17.00 RETRANSMISSIÓ ESPORTIVA
- 19.30 FORMATS-
- 20.00 TALLER DE TEATRE
- 21.00 LA FINESTRA ELECTRONICA
- 22.35 CONCERT 2
- 00.15 COMIAT

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

DIUMENGE 9

- 17.15 DIBUIXOS ANI MATA
- 17.30 "AL VOSTRE GUST" (150')
- 20.00 "VORA EL MAR"
- 21.00 TELENOTÍCIES
- 21.30 DALLAS
- 22.30 GOL A GOL ESPORTS

DILLUNS 10

- 14.15 Reportatge del cartell que el pintor Antoni Tàpies ha fet amb motiu del 1er. Aniversari de TV3.
- 14.25 Salutació del president Pujol amb motiu de l'Aniversari de TV3.
- 14.30 TELENOTÍCIES Migdia
- 15.15 SALUTACIONS 83-84 (I)
- 15.30 SIMFONIA TV3 Resum de l'any de TV3
- 16.15 Presentació de la sèrie de titelles "MÀGIC BRUF"
- 16.25 PALLASSOS-Resum del festival de Pallassos realitzat a Cornellà el proppassat 20 de març.
- 17.05 "LES CAMPANES D'ASTERCOT"
- 18.05 DIBUIXOS ANIMATS
- 18.20 "JO, LEONARDO"
- 19.20 "KIU"
- 19.55 SALUTACIONS 83-84
- 20.15 ESPECIAL LLUÍS LLACH
- 21.00 TELENOTÍCIES
- 21.30 SALUTACIONS 83-84 (III)
- 21.45 CINEMA 3: "Ser o no ser" (To be or not To be) Versió original doblada al català.
- 23.15 Connexió amb la sala de festes del "UP AND DOWN" on es durà a terme la celebració de l'aniversari. Com a cloenda hi haurà focs artificials.

- 18.45 IV FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÚSICA POPULAR TRADICIONAL Programa diferit de les actuacions celebrades a Vilanova i la Geltrú, els dies 27, 28 i 29 de juliol de 1984 en la que intervingueren artistes de diferents països i nacionalitats.

- 19.45 PELLÍCULA: "EL TRIANGLE DE LES BERMUDEDES"
- 21.00 TELENOTÍCIES
- 21.30 RETRANSMISSIÓ ESPORTIVA C.F. BARCELONA-ATLÈTIC DE BILBAO
- 23.30 ANGEL CASAS SHOW

DIMECRES 12

- 14.15 POBLES DE CATALUNYA "Palafugell"
- 14.30 TELENOTÍCIES
- 15.00 AMISTAT COLORIDA
- 20.30 DIBUIXOS ANIMATS
- 21.00 TELENOTÍCIES
- 21.30 ESTOC DE POP
- 22.00 SI MINISTRE - "La cucanya"
- 22.30 ORWELL

DIJOURS 13

- 14.14 POBLES DE CATALUNYA "Gandesa"
- 14.30 TELENOTÍCIES
- 15.00 AMISTAT COLORIDA
- 20.30 DIBUIXOS ANIMATS
- 21.00 TELENOTÍCIES
- 21.30 A TOT ESPORT
- 22.30 ELS OBJECTIUS DE MIKE ANDROS "La bèstia d'Atenes"

DIVENDRES 14

- 14.30 POBLES DE CATALUNYA "Martinet"
- 14.30 TELENOTÍCIES
- 15.00 AMISTAT COLORIDA
- 20.30 CAPS I CUES
- 21.00 TELENOTÍCIES
- 21.30 JOC DE CIÈNCIES-ESTIU Avui: "Viatge en tren"
- 22.00 HOSTES VINGUEREN QUE DE CASA ENS TRAGUEREN
- 22.30 IDENTITATS Elisenda Sala

DISSABTE 15

- 20.30 MAYA
- 21.00 TELENOTÍCIES
- 21.30 MARLOWE "El rei d'oros"
- 22.30 NOMENATGE A PEDRITO DÍAZ

FILATELIA

El 4 de juliol del 1977, la Ciutat del Vaticà emeté una sèrie de segells per a commemorar la solemnitat de l'Assumpció de la Verge Maria. Té dos valors de 200 i 400 lires. Format vertical de 30 x 40 mm.; dentat 13 1/4 x 14; estampats per l'Institut Poligràfic Italià i presentats en folis de 40 exemplars. Tiratge: 1.250.000 sèries completes.

El de 200 lires representa la "Dormitio Virginis" i l'assumpció al cel, extret d'una miniatura del Codi Ottoboniano llatí n.º 2919. El de 400 lires reproduïx l'Assumpció de la Verge, rodejada d'àngels; miniatura extreta del Breviari Mattia Corvino, Codi d'Urbino, llatí n.º 112. Ambdós es troben a la Biblioteca Apostòlica Vaticana.

Per Enric Graupera

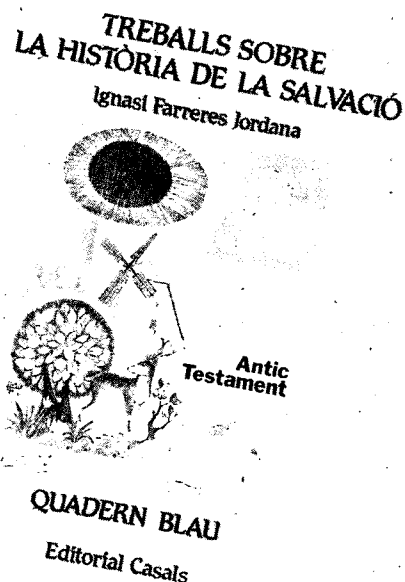
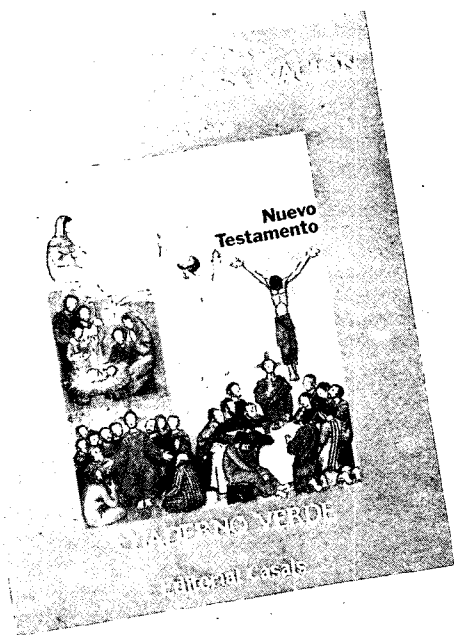
CATEQUESI RENOVADA

«LES FONTS DE LA NOSTRA FE»

Després de la bona acollida de la HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ (edició catalana del 1981 i reedició del 1983, i edició castellana de HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ (I), amb els seus corresponents Quaderns BLAU I VERD), l'Editorial Casals ofereix ara els textos següents enquadrats dins la nova Col·lecció per a una catequesi renovada «LES FONTS DE LA NOSTRA FE».

Autor: Ignasi Farreres Jordana.

Dibuixants: Gemma Sales, Francesc Salvà i Lluçia Navarro.

VIURE. 1r. d'EGB, edició VIII-84. — **EL PARENOSTRE.** 2n. d'EGB, edició VIII-84. — **EL CREC EN UN DÉU.** 3r. d'EGB, edició VIII-84. — **HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ,** 6è. i 7è. d'EGB, edició 83.
EN PREPARACIÓ: ELS MANAMENTS. 4rt. d'EGB. — **ELS SAGRAMENTS.** 5è. d'EGB. — **HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ, L'ESGLÉSIA.** 8è. d'EGB.

VIVIR. 1.º de EGB, edició VIII-84. — **HISTORIA DE LA SALVACIÓ.** 7.º de EGB, edició VIII-84. — **CUADERNO VERDE,** edició VIII-84.

La Col·lecció «LES FONTS DE LA NOSTRA FE» conjumina les quatre fonts baptismals del catecumenat preparatori al baptisme de la Nit Santa de la Pasqua amb les fonts bíbliques, essencials a l'Església. Una metodologia adaptada a la didàctica moderna, sense descurar de cap manera la totalitat del missatge cristià, faran d'aquests textos uns auxiliars eficients per a l'escola del nostre país, amb el seu repte actual formatiu i informatiu, tot oferint un conjunt atractiu i juvenívol de la nostra fe.

CURSET sobre «L'Expressió total de la fe».

Els dies 12, 13 i 14 d'octubre vinents tenim programat fer un curset a Barcelona sobre l'expressió corporal i la catequesi, a càrrec dels professors Francesc Cubells i Josep Barcons, del ICCE, adaptable als tres primers cursos d'EGB.

Inscripcions tot el mes de setembre.

Places limitades. Preu del curset i dels materials: 2.500 ptes., mitjançant xec nominal a l'autor responsable de la Col·lecció, Ignasi Farreres Jordana, Editorial Casals, Caspe, 79, Barcelona-13.

EDITORIAL CASALS

ESPECIALITZADA EN LLIBRES D'ENSENYAMENT

MATERNAL - PARVULARI - EGB - BUP

Càsp, 79. 08013 Barcelona. Tels. 245 72 03 - 04